

# Onderzoek naar gebruik van genotsmiddelen onder niet naar schoolgaande jongeren in Henar



## Afstudeerproject MWD Hogeschool Windesheim

Opdrachtgever: WIN-groep en BAD  
Projectbegeleidster: Leonie de Quelerij  
Namen: Johan Wong-A-Kiem  
Iris Klok  
Datum: 1 juli 2009

<b>Inhoudsopgave</b>	<b>Blz.</b>
<b>Inleiding</b>	<b>3</b>
<b>H1 Onderzoeksopzet</b>	<b>5</b>
1.1 Inleiding	5
1.2 Operationalisering van de begrippen	5
1.3 Onderzoeksmethoden	8
1.4 Verwerken van de gegeven en het trekken van de conclusies	9
1.5 Aanbevelingen	10
<b>H2 Literatuurstudie</b>	<b>11</b>
2.1 Genotsmiddelen in Nederland	11
2.2 Genotsmiddelen en Suriname	16
2.3 Algemene informatie Suriname	19
<b>H3 Verloop van het onderzoek</b>	<b>23</b>
<b>H4 Resultaten</b>	<b>25</b>
4.1 Inleiding	25
4.2 Enquêtes	25
4.3 Resultaten van de enquêtes gekoppeld aan de stadia van gebruik	33
4.4 Interviews	34
4.5 Overige informatie	35
<b>H5 Conclusies</b>	<b>36</b>
5.1 Inleiding	36
5.2 Samenvatting	36
5.3 Conclusies	37
<b>H6 Discussie</b>	<b>39</b>
<b>H7 Aanbevelingen</b>	<b>40</b>
<b>Literatuurlijst</b>	<b>41</b>
<b>Bijlage I: Enquête</b>	<b>42</b>
<b>Bijlage II: Interviewvragen</b>	<b>45</b>

## **Inleiding**

Wij, Johan Wong-A-Kiem en Iris Klok, doen ons afstudeerproject voor de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. Dit onderzoek doen we in Suriname. Om precies te zijn in Henar. Dit is een resort in het district Nickerie. Het district Nickerie is in een aantal resorts verdeeld. Dit zijn Wageningen, Henar, Paradise, Nieuw Nickerie en Coranthijn polder.

In onze zoektocht naar een project in Suriname, kwamen we het onderzoek tegen waar drie SPH studenten in het vorige schooljaar mee bezig waren. Zij onderzochten het middelengebruik in Nickerie onder de jongeren die naar school gingen. De informatie van jongeren die school verlaten hadden, zijn niet meegenomen in het onderzoek. Terwijl juist verwacht wordt dat het alcohol en drugprobleem onder deze groep veel groter zou zijn. Hier zagen wij een kans om dit onderzoek voort te zetten. Daarnaast sprak het onderwerp ons erg aan, aangezien dit aansluit bij onze stages uit het derde jaar. Johan werkte in het School Maatschappelijk Werk met jongeren van deze leeftijd en Iris heeft in haar stage ervaring op gedaan in de verslavingszorg.

Wij zijn daarom in overleg gegaan met Stichting WIN en Bureau Alcohol en Drugs (BAD) in Nickerie. Voor deze stichtingen zal het onderzoek gedaan worden. Zij vonden het een goed idee. Graag willen zij een beter zicht krijgen op de omvang en aard van het gebruik. We verbleven alleen veel te kort om betrouwbare resultaten te verkrijgen van heel Nickerie. Hierdoor hebben we het onderzoek beperkt tot een gebied waar verwacht wordt dat de problemen met tabak, alcohol en drugs groot zijn, namelijk Henar.

Het probleem dat in dit onderzoek onderzocht wordt is het gebruik van genotsmiddelen onder de niet naar schoolgaande jeugd in Henar. In Henar komt het veel voor dat jongeren school verlaten. Ze gaan dan aan het werk of worden werkloos. We hebben het dan over jongeren tussen de 12 en 23 jaar.

Er is een kans als jongeren veel genotsmiddelen gebruiken, dat ze daaraan verslaafd raken. Voor mensen die een verslaving hebben is het moeilijk om normaal te kunnen functioneren in de maatschappij. Ze raken in de schulden, verwaarlozen contacten met familie en vrienden, gaan niet meer naar werk of school en verwaarlozen ook zichzelf. Wat alleen nog belangrijk is het krijgen van het genotsmiddel.

Het is een probleem dat zich niet alleen in Suriname voordoet, ook bijvoorbeeld in Nederland zie je dat er op jonge leeftijd genotsmiddelen gebruikt worden. Het verschil met Nederland is dat in Suriname de hulpverlening op dit gebied nog minder ver ontwikkeld is.

De jongeren en hun omgeving zullen dit naar alle waarschijnlijkheid op een gegeven moment als een probleem ervaren. Stichting WIN en BAD zien dit probleem ook. Om gericht te kunnen werken willen zij daarom eerst een beter beeld krijgen van de aard en omvang van dit probleem is. Dit resulteert in de volgende onderzoeksvraag:

### **Wat is de aard en de omvang van het gebruik van genotsmiddelen door de niet naar schoolgaande jeugd in Henar?**

Om het probleem in kaart te brengen gaan wij outreachend te werk. We zullen actief opzoek gaan naar de jongeren. Voor dit onderzoek maken we gebruik van enquêtes, interviews en literatuurstudie.

De doelstelling van het onderzoek is aan de hand van de resultaten, die hier uit voortkomen, aanbevelingen doen aan de instelling. Zij zouden hier hun beleid of programma's op aan

kunnen passen of ontwerpen. In dit gebied zijn er namelijk nog maar weinig voorzieningen op het gebied van verslaving.

In dit onderzoeksverslag behandelen wij in hoofdstuk 1 de onderzoeksopzet, hoofdstuk 2 gaat over de literatuurstudie, hoofdstuk 3 gaat over het verloop van het onderzoek, in hoofdstuk 4 hebben we het over de resultaten van de enquêtes en interviews, in hoofdstuk 5 zullen wij onze conclusies beschrijven en in hoofdstuk 6 zijn onze aanbevelingen te vinden.

## **Hoofdstuk 1: Onderzoeksopzet**

### **1.1 Inleiding**

In de onderzoeksvraag staat concreet verwoord wat wij willen onderzoeken.

*Wat is de aard en de omvang van het gebruik van genotsmiddelen door de niet naar schoolgaande jeugd in Henar?*

Stichting WIN en BAD willen cijfers hebben over het gebruik van genotsmiddelen door de schoolverlatende jeugd. Zij zouden hiermee doelgericht preventie projecten willen opstarten.

Met de volgende deelvragen willen wij antwoord krijgen op onze onderzoeksvraag.

- Welke genotsmiddelen worden er gebruikt door de doelgroep?  
Dit onderzoeken wij door middel van veldonderzoek en literatuurstudie.
- Wat is het percentage gebruikers onder de doelgroep?  
Deze informatie verkrijgen wij uit een veldonderzoek.
- Wat zijn de hoeveelheden en wat is de frequentie van gebruik door de doelgroep?  
Deze vraag zullen wij beantwoorden door het doen van een veldonderzoek.
- Met welke reden worden de genotsmiddelen gebruikt door de doelgroep?  
Het antwoord op deze laatste vraag zullen wij ook beantwoorden door het doen van het veldonderzoek.

### **1.2 Operationalisering van de begrippen**

We zullen de onderzoeksvraag operationaliseren door de onderstaande begrippen te definiëren.

#### *1.2.1 Genotsmiddelen*

Er bestaan verschillende definities van het woord genotsmiddelen. Volgens Van Dale is een genotsmiddel “iets dat voor het genot dient: koffie, tabak, wijn enzovoort.”

Genotsmiddelen omvat dus vele soorten middelen. Wij willen ons beperken tot de genotsmiddelen die beschreven staan onder drugs in de definitie van van Epen. Volgens van Epen (2002, p. 12) zijn drugs “stoffen die een verandering van het menselijk bewustzijn veroorzaken en die om deze reden gebruikt worden.”

Er bestaat een verschil tussen hard en softdrugs. Dit verschil komt voort uit de Opiumwet. Deze wet geeft aan welke middelen in Nederland legaal en illegaal zijn. De middelen die illegaal zijn brengen volgens de overheid een onaanvaardbaar groot risico met zich mee. De illegale middelen worden harddrugs genoemd. Tot de harddrugs worden de volgende middelen gerekend; heroïne, cocaïne, XTC, speed, LSD en paddo's. Deze illegale middelen staan genoemd op lijst 1 van de Opiumwet.

De legale drugs worden softdrugs genoemd. Onder de softdrugs vallen de middelen die THC bevatten, dit zijn dus marihuana en hasj. Deze middelen staan genoemd op lijst 2 van de Opiumwet. Alcohol en tabak worden niet in deze onderscheiding meegenomen.

Aangezien wij ons onderzoek baseren op een onderzoek dat al eerder gedaan is, zullen wij dezelfde middelen onderzoeken als in het voorgaande onderzoek.

De volgende middelen nemen we mee in ons onderzoek: tabak, alcohol, crack, marihuana, hasj, cocaïne, blaka jonko, heroïne en XTC.

Van Delhaas en Eussen (1999) geven de volgende definities aan de middelen.

#### Tabak

De belangrijkste werkende stof in tabak nicotine. De nicotine zorgt voor een oppeppende, stimulerende werking.

#### Alcohol

Alcohol is de werkende stof in drankjes als wijn, bier, jenever enz. De werking van alcohol is ontremmend en verdovend.

#### Cocaïne

Is een wit, kristalachtig poeder, dat meestal gesnoven wordt. Het is een pepmiddel. Het geeft een gevoel van opwinding en grote helderheid. Het kan spraakzaam maken en het gevoel geven de hele wereld aan te kunnen.

#### Crack

Dit is gekookte cocaïne die gerookt wordt. De effecten zijn vergelijkbaar met 'gewone' cocaïne, alleen werkt het zeer kort en zeer hevig.

#### Hasj

Is afkomstig van de Cannabis plant en wordt gemaakt van de hars van de plant. De werkzame stof van Hasj is THC. Hasj geeft een 'stoned' gevoel. Als iemand stoned is heeft hij een zwaar gevoel in zijn armen en benen. Het is een gevoelsversterker. Dus als iemand een slecht humeur heeft dan is de kans groot dat diegene zich nog rotter gaat voelen. Als iemand in een goede stemming is wordt ook die stemming vaak versterkt.

#### Marihuana

Is ook afkomstig van de Cannabis plant, alleen wordt het gemaakt van de toppen van de plant. De werking van Marihuana is ook dezelfde als die van Hasj.

#### Heroïne

Heroïne wordt uit de papaverplant gehaald. Het is een verdovende drugs die zorgt voor vermindering van pijn en angstgevoelens. De kans om verslaafd te raken is heel groot. Gewenning treedt al op binnen enkele weken.

#### XTC

Wordt verkocht in pillen, capsules en poeders. De werkzame stof van XTC is MDMA. Het heeft zowel een oppeppend, als een bewustzijnsveranderend effect. Deze drug is erg populair in het uitgaansleven. Men kan er de hele dag mee doordansen, zonder moe te worden.

#### Blaka Jonko

Volgens het BAD Suriname is Blaka Jonko een combinatie van marihuana en cocaïne. Deze combinatie wordt gerookt.

### 1.2.2 Gebruik

Gebruik is het nemen van genotsmiddelen. Dit kan een enkele keer zijn tot op regelmatige basis. De instelling Jellinek voor verslavingszorg maakt gebruik van de functie-analyse. In deze functie analyse worden er verschillende stadia van gebruik onderscheiden.

#### Stadium 1: Kennismaking en experimenteren

Kennismaking met het middel. De jongeren kunnen vaak wel voordelen van het gebruik noemen maar nog geen nadelen. Als voordelen zien ze vaak de directe effecten die het middel geeft, zoals de gezelligheid met vrienden, de verandering in stemming en zintuiglijke waarneming en de spanning die het gebruiken geeft. De jongeren gebruiken nog niet regelmatig.

#### Stadium 2: Recreatief gebruik

In dit stadium speelt naast de eigen smaak, voorkeur ook de voorkeur van de sociale omgeving een rol. In Nederland is het bijvoorbeeld heel normaal om alcohol te drinken, terwijl dat soft- en harddrugs over het algemeen wel afgekeurd worden. Wel wordt er een bewuste keuze gemaakt wanneer, met wie en hoeveel er gebruikt wordt. Een belangrijke factor daarbij is dat de gebruiker zelf en de omgeving daar geen last van mogen hebben. Jongeren zien de voordelen én de nadelen van het gebruik in in deze fase. Af en toe kan er misbruik van een middel plaatsvinden.

#### Stadium 3: Gewoonte of functioneel gebruik

De overgang van een van de vorige fases naar het gewoonte gebruik kan heel geleidelijk gaan. In dit stadium is de bewuste keuze veel minder duidelijk aanwezig.

De gebruiker raakt er aan gewend om in bepaalde omstandigheden te gebruiken. Er ontstaat een vast patroon in het gebruik. Hierbij wordt er niet bewust voor het gebruik gekozen, maar is het afhankelijk van bepaalde factoren, zoals het aanwezig zijn van bepaalde vrienden, aanwezigheid van een bepaald middel of door een rot gevoel dat de persoon heeft bijvoorbeeld. De gebruiker kan de voor- en nadelen van het gebruik zien. De nadelen spelen nog geen grote rol in het gebruik. Als een jongere wel last krijgt van een van de nadelen die het gebruik met zich mee kan brengen, dan is terugkeer naar recreatief gebruik een optie.

#### Stadium 4: Excessief gebruik

In dit stadium wordt er 'te' veel gebruikt. Dit is af te leiden uit de problemen die er ontstaan in het leven van de gebruiker. Bijvoorbeeld problemen op het gebied van geestelijke en lichamelijke gezondheid, financiën, de sociale omgeving, werk of school, delinquentie etcetera. De directe effecten behoren niet meer echt tot de voordelen van het gebruik. Wat wel als voordelen wordt gezien zijn de psychische en subjectieve belevingen die het gebruik met zich mee kan brengen. Voorbeelden hiervan kunnen zijn; geen druk meer voelen, kunnen inslapen, zorgeloos zijn en het leven weer aankunnen.

Gebruiken om ontweningsverschijnselen tegen te gaan, het isoleren van mensen waar oorspronkelijk mee om gegaan werd en gevoelens van schuld en schaamte zijn nadelen die het excessief gebruik met zich mee kunnen brengen. Daarnaast kan het zijn dat de jongere zich aansluit bij een groep die het gebruik accepteert om te voorkomen dat hij/zij kritiek en verweer krijgt.

Er is een klein deel van de excessieve gebruikers die het lukt om met of zonder hulpverlening terug keren naar één van de voorgaande stadia. Wat dan belangrijk is het afspraken maken over de hoeveelheid van het gebruik, het uit de weg gaan van bepaalde situaties en het aanleren van copingsvaardigheden. Copingsvaardigheden zijn vaardigheden die je gebruikt om met tegenslagen om te gaan en problemen op te lossen.

## Stadium 5: Verslaving

In dit stadium is de gebruiker afhankelijk geraakt van het middel. Het leven draait om het middel en de persoon kan niet meer zonder.

De problemen die ontstonden bij het excessief gebruik verergeren. Daarbij komt een verhoogd sterfrisico. Van een verslaving af komen zonder hulp van anderen is praktisch onmogelijk.

In het onderzoek zullen we naar alle stadia van het gebruik kijken.

### *1.2.3 Niet naar schoolgaande jeugd.*

Wij zullen onderzoek doen onder jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot en met 23 jaar die niet naar school gaan. Deze leeftijdscategorie is ook onderzocht in het voorgaande onderzoek, zodat ons onderzoek hierop aansluit.

## **1.3 Onderzoeksmethoden**

In het onderzoek maken we gebruik van de volgende onderzoeksmethoden.

### *1.3.1 Interviews*

Om meer te weten te komen over hoe we de doelgroep kunnen bereiken zullen wij sleutelfiguren interviewen. Dit betekent dat wij elite-interviews afnemen. Elite-interviews worden gedaan met invloedrijke, vooraanstaande en goed geïnformeerde personen in een organisatie. Deze personen worden geselecteerd vanwege hun deskundigheid op gebieden die van belang zijn voor het onderzoek. Zij zijn te beschouwen als sleutelinformanten.

De sleutelinformanten die wij zullen interviewen zijn hulpverleners en begeleiders van 'stichting WIN' en BAD (Bureau Alcohol en Drugs). We maken hier gebruik van interviews, omdat we kunnen doorvragen op wat voor ons relevant is. Door met hen in gesprek te gaan kunnen we te weten komen hoe we in contact moet komen met de doelgroep en waar we rekening mee moeten houden wat betreft cultuurverschillen.

We interviewen ook de school in Henar, de politie en de bestuursdienst, dit is vergelijkbaar met de gemeente in Nederland. In de interviews vragen we hen naar de gegevens van de jongeren. Zoals namen en adressen. Op die manier weten we waar de jongeren zich bevinden. Tijdens het interviewen maken wij alleen gebruik van topics. Dit betekent dat we alleen een aantal belangrijke onderwerpen erbij houden en vooraf geen vragenlijst opstellen. Op die manier hebben we de ruimte om in te gaan op wat relevant is in het gesprek.

### *1.3.2 Enquêtes*

We gebruiken deze manier van informatie verzameling, omdat we de gewenste informatie alleen bij de doelgroep zelf vandaan kunnen halen. Door te vragen naar hun gebruik krijgen wij een antwoord op onze onderzoeksvraag.

We hebben ook gekozen voor enquêtes, omdat we op deze manier in korte tijd veel jongeren kunnen bereiken. Daarnaast wordt de anonimiteit gewaarborgd en zullen de jongeren eerlijker zijn. Ook zal de drempel lager zijn om deel te nemen aan de enquête.

De bestuursdienst heeft onderzoek gedaan naar het aantal niet naar schoolgaande jongeren in Henar. Naar schatting zijn er 70 niet naar schoolgaande jongeren.

We gaan bij 50 jongeren enquêtes afnemen. 25 mannen en 25 vrouwen. Dit aantal hebben we gekozen, omdat we denken dat dit aantal representatief is voor de gehele groep.

We passen de enquêtes aan op het niveau van de doelgroep. Aangezien deze doelgroep niet naar school gaat is er een kans dat sommigen niet goed of helemaal niet kunnen lezen.



Daarom maken we gebruik van gemakkelijk taalgebruik. Daarnaast zullen we de enquête zo kort mogelijk houden. Zodat het overzichtelijk blijft en de aandacht niet verloren gaat. Als jongeren niet kunnen lezen zullen wij de enquêtes voorlezen en voor hen invullen. Sommige jongeren in Henar zijn de Nederlandse taal niet machtig. De bestuursdienst zal een medewerker beschikbaar stellen om als tolk te fungeren.

We zullen op bezoek gaan bij de jongeren thuis, vervolgens leggen wij uit wat de bedoeling is van ons onderzoek. Ook zullen wij vertellen dat alles anoniem blijft. Dit om de drempel te verlagen. Tijdens het invullen blijven wij aanwezig.

Nadat ze het ingevuld hebben nemen wij de enquêtes direct weer in en wordt het door ons gecontroleerd. Op deze manier zijn we er zeker van dat we alles ingevuld terug krijgen. De adressen van de jongeren krijgen wij van de scholen, bestuursdienst en politie.

### *1.3.3 Literatuurstudie*

We maken gebruik van literatuurstudie, om bepaalde onderwerpen te verduidelijken voordat we met het veldonderzoek beginnen.

Voor onze literatuurstudie zullen we gebruik maken van de site van *Bureau alcohol en drugs Suriname*. Deze site kan ons informatie geven over welke alcohol- en drugsgebruik in Suriname.

Daarnaast zullen we gebruik maken van de website [www.drugsinfo.nl](http://www.drugsinfo.nl). Dit is een website van het Trimbos instituut. Deze gaan wij raadplegen als er informatie nodig is over de werking van genotsmiddelen en verslaving.

Ook zullen we gebruik maken van de volgende boeken.

‘Basisboek Methoden en Technieken’(2001) en ‘Kwalitatief Onderzoek’(1998) van Baarda en de Goede. Met deze boeken zullen wij onze manier van onderzoeken onderbouwen.

Om verschillende begrippen over gebruik en genotsmiddelen te onderzoeken zullen wij de boeken ‘Wat heet verslaving’(2004) van van Vught en Engels, ‘Drugsverslaving en alcoholisme’(2002) van van Epen en ‘102 vragen over alcohol, drugs, gokken..’(1999) van Delhaas en Eussen gebruiken.

Om meer te kunnen vertellen over Suriname en Nickerie raadplegen we de volgende boeken: ‘Suriname’(2008) van van Bodegraven en ‘Suriname’(2008) van Leuwsha.

## **1.4 Verwerking van gegevens en het trekken van conclusies**

### *1.4.1 Interviews*

In de interviews met de sleutelfiguren vragen we naar waar we de doelgroep het beste kunnen bereiken. Deze informatie van de verschillende sleutelfiguren leggen we bij elkaar. De locaties die uit deze interviews voorkomen gebruiken we om de jongeren op te zoeken.

### *1.4.2 Enquêtes*

We zullen het gebruik van de jongeren per middel optellen. Van deze cijfers berekenen wij het gemiddelde. Zodat wij de populariteit per middel in beeld krijgen. Wij zullen ook het gemiddelde berekenen van de frequentie van gebruik per middel. Met deze twee gemiddelden verkrijgen wij een beeld van wat en hoeveel er gebruikt wordt door de niet naar schoolgaande jeugd in Henar. Op deze manier krijgen we een beeld van hoeveel mensen, in welke hoeveelheden, wat gebruiken.

Bij de vragen over de reden van gebruik zullen er verschillende keuzemogelijkheden zijn. Elk keuzemogelijkheid zal gekoppeld zijn aan één van de vijf stadia van gebruik. We berekenen hoeveel personen in welk stadium bevinden. We kunnen niet met zekerheid zeggen dat ze zich daadwerkelijk in dat stadium bevinden, omdat hiervoor meerdere persoonlijke gesprekken met de jongeren nodig hebben. Toch willen we een beeld schetsen, zodat we kunnen zeggen over hoeveel jongeren problematisch omgaan met gebruik.

#### *1.4.3 Literatuurstudie*

Bij het doen van de literatuurstudie bestuderen wij boeken en intersites over verslaving en kenmerken van de doelgroep. In het verslag zorgen we ervoor dat er een beknopte omschrijving van deze onderwerpen terugkomt. De omschrijving geeft een verheldering over de onderwerpen die in het onderzoek naar voren komen.

#### *1.4.4 Aanbevelingen*

Naar aanleiding van de conclusies zullen we aanbevelingen doen. Deze aanbevelingen zullen op beleidsniveau zijn.

## **Hoofdstuk 2: Literatuurstudie**

### **2.1 Genotsmiddelen en Nederland**

#### *2.1.1 Drugsgebruik in Nederland*

Uit het onderzoek uit 2008 van de Jeugdmonitor, uitgevoerd door het CBS, komen de volgende cijfers over het gebruik van genotsmiddelen in Nederland. CBS is het Centraal Bureau voor de Statistiek in Nederland, het is vergelijkbaar met het ABS (Algemeen Bureau voor de Statistiek) in Suriname.

#### *Alcohol*

Jongeren in Nederland blijken al op jonge leeftijd te drinken. Alcohol is schadelijk voor de gezondheid. De overheid wil om deze reden voorkomen dat jongeren voor hun 16<sup>e</sup> drinken. In het onderzoek wordt het alcoholgebruik van de jongeren tussen de 12 en 19 jaar in 2003 met het alcoholgebruik in 2007

In 2003 heeft 85 procent van de jongeren ooit gedronken. In 2007 was dit minder toen had er 79 procent van de jongeren in die leeftijd ooit gedronken.

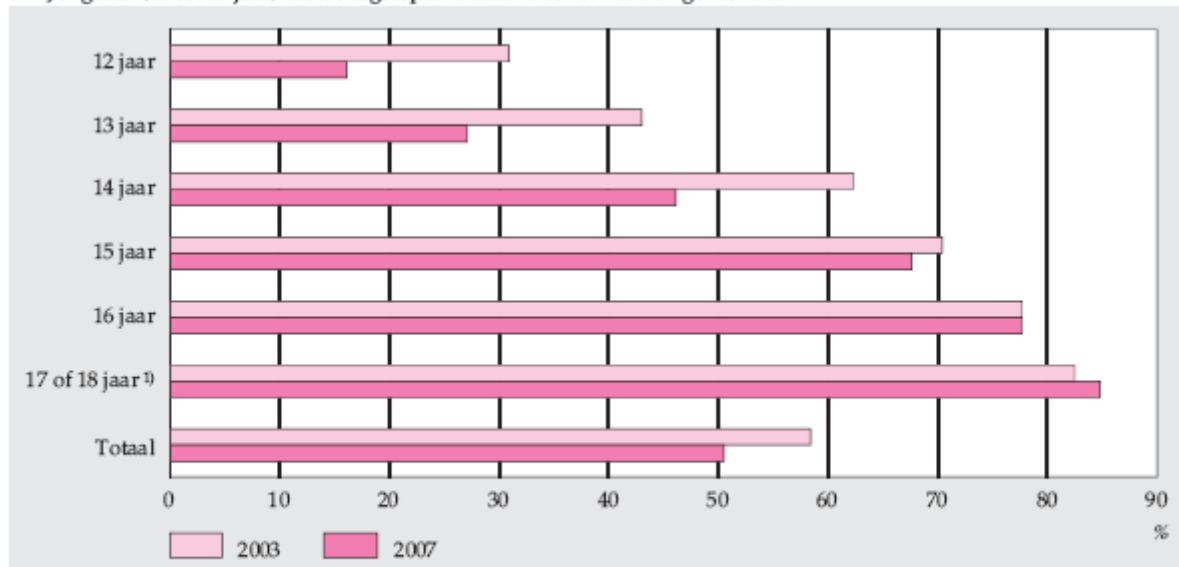
Daarnaast valt er op dat naar mate scholieren ouder worden er meer wel eens wat gedronken hebben. 55 procent van de 12-jarigen heeft namelijk nog nooit gedronken. Onder de 17-18 jarigen daarentegen heeft 95 procent wel eens alcohol gedronken. Dat is dus bijna iedereen in die leeftijdscategorie.

In 2003 had 58 procent van de scholieren de laatste maand alcohol gedronken. In 2007 bleek dit minder te zijn, toen was het namelijk iets meer dan de helft.

Binge drinking, dit is op een avond meer drinken dan 5 glazen, wordt ook minder gedaan dan in 2003. In 2003 deed 40 procent van de jongeren dat, terwijl dat in 2007 nog maar 1 op de drie jongeren deden.

In de grafiek hieronder is een overzicht te zien van de cijfers het onderzoek.

### 3.4 Jongeren (12 tot 19 jaar) die de afgelopen maand alcohol hebben gedronken



<sup>1)</sup> Tot en met 16 jaar zijn de cijfers representatief voor de Nederlandse jongeren. Door meer leerjaren op havo en vwo bestaat de groep 17- en 18-jarigen voornamelijk uit dit hogere schoolniveau.

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, Trimbos-instituut.

### Roken

Er zijn steeds meer jongeren die nog nooit gerookt hebben. In 1998 had 50 procent van de jongeren tussen de 10 en 20 jaar nog nooit gerookt, in 2008 zelfs 58 procent is.

Onder de meisjes steeg in deze periode het aandeel van 67 procent naar 71 procent. Bij de jongens was dit in 1998 59 procent en in 2008 maar liefst 71 procent.

Daarnaast komt er uit het onderzoek dat er minder rokers zijn onder de hoger opgeleiden. Bij de leerlingen van de havo vanaf het derde schooljaar daalde het aantal jongeren dat gerookt heeft van 37 procent naar 24 procent. In het HBO daalde dit aantal van 40 procent naar 29 procent.

In het vmbo-onderwijs is er ook een sprake van een daling. (van 42 procent naar 36 procent). Bij de leerlingen van het mbo is er daarentegen sprake van een lichte stijging.

In de grafiek hieronder zijn de cijfers over het rookgedrag van jongeren te lezen.

3.5 Rookgedrag van jongeren (10 tot 20 jaar)



Bron: Landelijke Jeugdmonitor, STIVORO.

## Drugs

### Cannabis

In 2007 heeft 17 procent van de jongeren tussen de 12 en 19 jaar ooit wel eens cannabis gebruikt.

Jongens gebruiken vaker cannabis dan meisjes. Bij de jongens neemt het gebruik ook toe naarmate ze ouder worden. In de maand van het onderzoek gebruikten namelijk 4 procent van de jongeren 3 tot 10 keer cannabis. Onder de meisjes was dit slechts 2 procent.

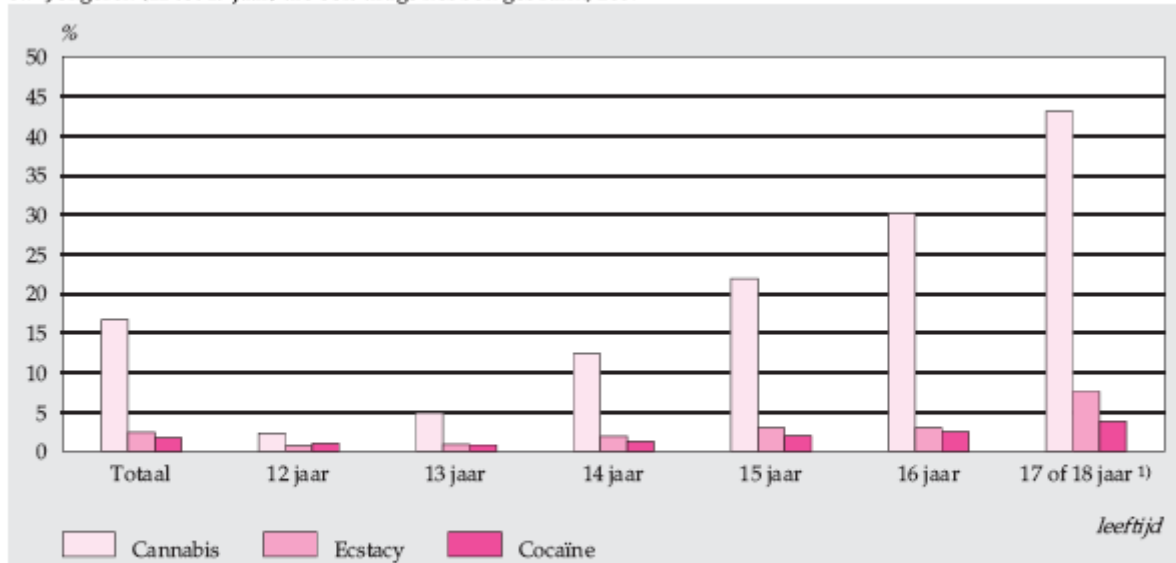
Zeer frequent gebruik, dit betekent dat je meer dan 10 keer in de maand gebruikt, komt bij de jongens en de meisjes niet veel voor.

### Ecstasy of cocaïne

Ecstasy en cocaïne vallen onder de harddrugs. Dit is omdat deze drugs volgens de overheid een onaanvaardbaar groot risico met zich meebrengen. Onder de scholieren tussen de 12 en 19 jaar zijn er niet veel die deze middelen gebruiken. 2,4 procent zegt wel eens XTC gebruikt te hebben. 1,7 procent heeft wel eens cocaïne gebruikt.

In de grafiek hieronder zijn de cijfers te zien met betrekking tot het drugsgebruik van de jongeren tussen de 12 en 19 jaar.

3.7 Jongeren (12 tot 19 jaar) die ooit drugs hebben gebruikt, 2007



<sup>1)</sup> Tot en met 16 jaar zijn de cijfers representatief voor de Nederlandse jongeren. Door meer leerjaren op havo en vwo bestaat de groep 17- en 18-jarigen voornamelijk uit dit hogere schoolniveau.

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, Trimbos-instituut.

### 2.1.2 Verslavingszorg in Nederland

In Nederland zijn er overal in het land instellingen voor verslavingszorg. Ze hebben allemaal een uitgebreid aanbod aan preventieactiviteiten en hulpverlening. Voor cliënten in elke fase van het gebruik is er passende hulp. Om een beeld te kunnen geven van verslavingszorg in Nederland hebben we één van de instellingen van verslavingszorg genomen die een representatief beeld schetst. We hebben Verslavingszorg Noord Nederland gekozen. Deze instelling biedt hulpverlening aan in de provincies Drenthe, Groningen en Friesland.

#### Preventie

Verslavingszorg Noord Nederland heeft projecten op het gebied van preventie voor verschillende doelgroepen. Voorbeelden zijn training voor beroepsgroepen, jeugdhulpverlening, onderwijs en jongerenwerk. Daarnaast organiseren ze ook voorlichtingsbijeenkomsten voor EHBO-groepen of verenigingen. Ze hebben als doel de gezondheid te bevorderen en risico's voor de gezondheid te beperken.

Deze preventie is gericht op mensen in stadium 1, kennismaken en experimenteren, en stadium 2, recreatief gebruik. De mensen die in deze stadia zitten staan namelijk nog aan het begin van het gebruik en weten nog maar weinig over de nadelen. Door preventie activiteiten kunnen ze in gaan zien wat voor nadelen het gebruik met zich mee kan brengen, zodat ze niet in stadium 3, 4 of 5 belanden.

### Ambulante zorg.

Er zijn verschillende mogelijkheden op het gebied van ambulante zorg. Er zijn individuele-, groeps- of gezinsgesprekken. Behandeling via internet is ook mogelijk.

De ambulante zorg is gericht op de hulpverlening voor mensen die zich in stadium 3, het gewoonte gebruik, stadium 4, het excessief gebruik, of stadium 5, verslaving, bevinden. Mensen die verslaafd zijn kunnen gesprekken krijgen met een maatschappelijk werker. De maatschappelijk werker kijkt met de verslaafde naar zijn problemen. Ook wanneer het gaat om gewoonte gebruik, kan de ambulant maatschappelijk werker helpen met minderen.

### Opname in een kliniek

Wanneer ambulante zorg niet voldoende is zijn er ook mogelijkheden op opgenomen te worden in een kliniek. De volgende mogelijkheden zijn er bij VNN.

### Crisisopname

Wanneer de situatie echt uit de hand dreigt te lopen, kan iemand in geval van crisis in aanmerking komen voor een acute opname.

### Detox- en diagnostiekopname

Detox, betekent dat er in deze opname ontgifting plaatsvindt. Dit betekent dat de toediening van het middel wordt gestopt en het lichaam vrij wordt van genotsmiddelen. lichaam  
Daarnaast zal er een diagnose gesteld worden, zodat er zich komt op de problematiek van de cliënt. De cliënt kan dan eventueel doorverwezen worden naar een van de klinieken.

### Kliniek

Er zijn opname in verschillende klinieken mogelijk. Met langdurige behandelingen, kortdurende behandelingen, er is een afdeling voor jongeren en voor ouders met kinderen.

### Deeltijdbehandeling

Wanneer het niet nodig is de gehele tijd in de kliniek aanwezig te zijn, dan is een deeltijdbehandeling ook mogelijk. Dit betekent dat de cliënt overdag het programma volgt en 's avonds en in de weekenden thuis is.

### Wonen en werken

Wonen en werk is een stap tussen de behandelingen kliniek en de maatschappij. De cliënten worden begeleid bij het zelfstandig wonen en werken. Cliënten kunnen hier zowel voor korte als langere tijd blijven.

### Sociale verslavingszorg.

Soms kunnen de problemen naast de verslaving voor een cliënt belangrijker zijn om aan te werken. Bijvoorbeeld problemen op het gebied van geld, werk, sociale contacten enzovoort. Voor deze cliënten zijn er de volgende projecten; sociale juridische hulp, psychiatrie, openbare geestelijke gezondheidszorg, inloopvoorzieningen, algemene zorgbegeleiding, methadonbehandeling, heroïnebehandeling, gebruiksruidten, hulp voor verslaafde, zwangere vrouwen en het straat prostitutieproject.

## Verslavingsreclassering

Deze vorm van verslavingszorg is voor de cliënten die in aanraking zijn gekomen met justitie. De reden dat ze met justitie in aanraking zijn gekomen heeft dan te maken met het gebruiken van middelen. De rol van de verslavingszorg is een rapport over de cliënt schrijven en daarin een zo goed mogelijk beeld geven van de omstandigheden van de cliënt. De rechter kan dit rapport meenemen in zijn beslissing. De begeleiding is gericht op het beheersen van het middelgebruik van de cliënt.

De crisiopname, detox- en diagnostiekbehandeling, de kliniek, deeltijdbehandeling, wonen en werken, verslavingsreclassering en de sociale verslavingszorg zijn bedoeld voor mensen die zich in stadium 4, het excessief gebruik, of stadium 5, de verslaving, bevinden. In deze stadia heeft het gebruik namelijk consequenties voor het dagelijks leven. Zoals wonen, werken of school, sociale contacten en financiën. Om deze levenswijze te veranderen moet er intensieve hulp komen voor deze persoon om van de verslaving af te komen. Dit betekent eerst een crisisopname, dan de ontgiftiging en diagnose in de detox- en diagnostiekopname en daarna een lange behandeling in de kliniek of een deeltijdopname. De mensen die zich in stadium 5 bevinden, maar die alleen op één gebied geholpen worden kunnen terecht bij de sociale verslavingszorg.

Mensen die terecht komen bij de verslavingsreclassering zitten ook in stadium 4 en 5.

Door het gebruik kunnen zij onder andere problemen krijgen op het gebied van delinquentie.

## 2.2 Genotsmiddelen en Suriname

### 2.2.1 Drugsgebruik in Suriname

Het Drug Demand Reduction kantoor, DDR, heeft in het jaar 2005 een onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van drugs onder de Surinaamse samenleving. Er zijn 480 personen ondervraagd van de leeftijd 13 jaar en ouder.

#### Alcohol

34% van de ondervraagden geeft aan alcohol te gebruiken. Daarvan is 60 % man en 40 % vrouw. 7% geeft aan minstens twee keer per week alcohol te drinken.

#### Tabak

18% van de ondervraagden rookt tabak.

#### Marihuana

9% van de ondervraagden rookt marihuana

#### Cocaïne

0.63% van de ondervraagden gebruikt cocaïne.

#### Tranquillizers/Valium

32% van de ondervraagden gebruikt incidenteel tranquillizers/Valium te gebruiken.

Een onderzoek in december 2004 onder 3.569 Surinaamse scholieren en studenten vanaf 13 tot en met 17 jaar oud gaf het volgend resultaat:



## Alcohol

64 % van de ondervraagden gebruikt incidenteel alcohol. 5 % gebruikt regelmatig alcohol. De gemiddelde aanvangsleeftijd is 13.3 jaren.

## Tabak

28 % van de ondervraagden gaf aan tabak te roken. Daarvan was 65% vrouw en 42 % man. De gemiddelde aanvangsleeftijd was ook hier 13.3 jaren.

## Marihuana

4.5 % van de ondervraagden gaf aan marihuana te gebruiken, waarbij de gemiddelde aanvangsleeftijd 14.9 jaren was.

## Hasj

0.8 % van de ondervraagden gaf aan hasjiesj te gebruiken, waarbij de gemiddelde aanvangsleeftijd 15.3 jaren was.

## Cocaïne

0.78 % van de ondervraagden gaf aan cocaïne te gebruiken, waarbij de gemiddelde aanvangsleeftijd 15.3 jaren was.

## Ecstasy

0.45 % van de ondervraagden gaf aan ecstasy te gebruiken.

bron: het Nationaal Drugs Master Plan 2006-2010

## Alcohol in Suriname

Alcoholische drankjes die voornamelijk door de Surinamers worden gedronken zijn bier, rum en whiskey. Bier wordt gedronken uit djogo's, dit zijn literflessen of uit minidjogo's. Soorten rum die er gedronken worden zijn Borgoe, een rum van Surinaamse bodem, Black Cat of Palm. Van Palm schijnt men haar op de borst krijgen, het alcoholpercentage in drank is namelijk bijna 100. Door whiskey-drinkende Surinamers wordt voornamelijk Black Label van Johnnie Walker gedronken

### *2.2.2 Drugsgebruik in Nickerie*

In de Ware Tijd, een Surinaams dagblad, (februari 2009) is een onderzoek beschreven dat gedaan is door Inter American Drugs Commission van de Organisatie van Amerikaanse Staten in samenwerking met het Uitvoerend Bureau van de Nationale Anti-Drugs Raad (UBN) onder mannen en vrouwen tussen de 12 en 65 jaar naar het gebruik van verschillende soorten drugs in Suriname.

Uit dit onderzoek blijkt dat in Nickerie, samen met de omliggende districten Coronie en Saramacca, het meeste aantal marihuana-gebruikers heeft. 9,3 procent van de doelgroep gebruikt hier marihuana. Bij het gebruik van cocaïne nemen ze een tweede plaats in van Suriname. 0,8 procent gebruikt deze drug.

### 2.2.3 Verslavingszorg in Suriname

In Suriname heeft men in de verslavingszorg de instellingen BAD (hierna afgekort als Bureau alcohol en drugs), Psychisch Centrum Suriname en opvanghuizen. Volgens hulpverleners die wij gesproken hebben staat alles nog in de kinderschoenen. Er zijn te weinig mogelijkheden om bijvoorbeeld verslaafden langdurig op te vangen. Alleen zij die geld hebben kunnen op goede zorg rekenen. Wat betekent dat de grootste groep verslaafden niet juist geholpen wordt.

Suriname gebruikt de indeling van primaire, secundaire en tertiaire preventie. In de EU wordt er ook gebruik gemaakt van deze indeling.

Primaire preventie: Betreft het voorkomen van druggebruik.

Secundaire preventie: Doelende op het plegen van interventies in het beginstadium van gebruik;

Tertiaire preventie: Gericht op de begeleiding c.q. opvang, rehabilitatie en resocialisatie van gebruikers in een vergevorderd stadium.

Hieronder staat beschreven hoe ze in Suriname hier vorm aan geven.

#### Primaire preventie

Vooraf aan de jeugd wordt voorlichting gegeven. Maar de rest van de bevolking wordt niet overgeslagen. Plaatsen waar voorlichting gegeven wordt zijn:

- onderwijs
- buurt- en jeugdwerk
- jongerenorganisaties
- sociale groeperingen
- internaten
- penitentiaire inrichtingen
- jeugd hulpverlening
- posters op straat

Deze preventie is gericht op mensen in stadium 1, kennismaken en experimenteren, en stadium 2, recreatief gebruik. De mensen die in deze stadia zitten staan namelijk nog aan het begin van het gebruik en weten nog maar weinig over de nadelen. Door preventie activiteiten kunnen ze in gaan zien wat voor nadelen het gebruik met zich mee kan brengen, zodat ze niet in stadium 3, 4 of 5 belanden.

#### Secundaire preventie

In het beginstadium van gebruik moeten er interventies gepleegd worden. Dit kan gebeuren door personen en instanties die dicht bij de jongeren staan. Na het signaleren komt er doorverwijzing naar het bureau alcohol en drugs Suriname (hierna afgekort als BAD). Daar krijgt de persoon begeleiding waar kennis en persoonlijke versterking centraal staat.

De secundaire preventie is gericht op de hulpverlening voor mensen die zich in stadium 3, het gewoonte gebruik, stadium 4, het excessief gebruik of stadium 5, de verslaving, bevinden. Mensen die verslaafd zijn kunnen gesprekken krijgen met een maatschappelijk werker. De maatschappelijk werker kijkt met de verslaafde naar zijn problemen. Ook wanneer het gaat om gewoonte gebruik, kan de maatschappelijk werker helpen met minderen.

### Tertiaire preventie

Voor gebruikers in een ver stadium heeft BAD counselors in dienst die begeleiding geven die gericht is op ontwenning. Als de cliënten ook kampen met psychische klachten, dan worden zij doorverwezen naar het Psychisch Centrum Suriname. In Paramaribo zijn er ook detoxificatie klinieken.

Tertiaire preventie is gericht op mensen die zich in stadium 4, het excessief gebruik, of stadium 5, de verslaving, bevinden.

In deze stadia heeft het gebruik namelijk consequenties voor het dagelijks leven. Zoals wonen, werken of school, sociale contacten en financiën. Om deze levenswijze te veranderen moet er intensieve hulp komen voor de persoon om van de verslaving af te komen.

#### *2.2.4 Verslavingszorg in Nickerie*

BAD heeft ook een maatschappelijk werker in Nickerie. Zij geeft voorlichting op scholen en ambulante hulpverlening aan verslaafden. Er zijn geen opname mogelijkheden in Nickerie. Ook zijn er geen buurthuizen voor verslaafden. Er bestaan wel plannen voor een opvanghuis voor verslaafden.

## **2.3 Algemene informatie Suriname**

### *2.3.1 Bevolkingsgroepen*

In Suriname leven veel verschillende bevolkingsgroepen. Vandaar dat het een multiculturele samenleving genoemd wordt. Er zijn weinig plekken op de wereld waar zoveel verschillende bevolkingsgroepen door elkaar heen leven. We zullen een aantal van deze bevolkingsgroepen bespreken.

#### **Inheemsen**

Dit zijn de oorspronkelijke bewoners van Suriname. Ze worden ook wel Indianen genoemd. Columbus dacht dat hij in India was toen hij aankwam in Zuid-Amerika. Vandaar dat hij de naam Indianen had bedacht voor deze bevolkingsgroep.

De Inheemsen wonen in een kleine groep in het binnenland van Suriname. Ze leefden er al ongeveer 10.000 - 7000 jaar geleden.

Rond 1499 kwamen ze in aanraking met de Spaanse kolonisten. Al gauw werden de inheemsen ingezet voor werk. Uiteindelijk bleken zij te zwak hiervoor te zijn. Ze waren niet bestand tegen het harde werk en ziektes die Europeanen meebrachten. Na zich verzet te hebben tegen de Spanjaarden, Engelsen en Nederlanders kwam er in 1686 vredesverdrag met de Nederlanders.

Voor de komst van Europeanen en de andere bevolkingsgroepen leefden er 65.000 Inheemsen in Suriname. Op dit moment zijn dat er nog 12.500.

Inheemsen hebben verschillende rituelen die ze nog steeds uitoefenen. Eén daarvan heeft betrekking op het huwelijk. Om volwassen te worden, en dus klaar te zijn voor het huwelijk moeten de meisjes en jongens proeven ondergaan. Een meisje moet bij haar eerste menstruatie zich een week afzonderen in het bos. Ze moet er voor zorgen dat ze er onaantrekkelijk uit ziet om de kwade geesten weg te jagen. Als de week om is krijgt zij een brandend stuk katoen in haar handen. Ze moet het stuk van haar ene hand in de andere gooien. Daarna houdt ze haar handen in een kom vol met mieren. Door de pijnen is ze voorbereid op een hard leven.

De jongen moet eerst een hele nacht feesten. Door het dansen raakt hij vermoeid. Daarna wordt er met een matje met wespen langs zijn lichaam gehaald. Het matje heeft een vorm van

een dier. Dit dier betekent moed en kracht. Waarneer de jongen de proef doorstaan heeft, heeft hij deze eigenschappen overgenomen.

### Marrons

Marrons zijn de slaven en de nakomelingen van de slaven die van de plantages zijn weggelopen. De naam marron is afgeleid van de Spaanse woorden ontsnapt vee. Ze werden uit West- en Midden-Afrika gevoerd om het harde werk op de plantages te verrichten. Ze liepen van de plantages weg om het onmenselijke bestaan dat ze hadden te ontvluchten. De plek waar ze naartoe vluchtten was het oerwoud of moeras dat aan de plantages grensde. Aan de oevers van de rivieren vestigden zij uiteindelijk hun dorpen. Ze leven van de opbrengsten die ze halen uit landbouwgrond, visvangst en de jacht. In het werk is er een strikte verdeling gemaakt tussen de taken voor mannen en vrouwen. Zo houden mannen zich bezig met jacht, de visvangst, het maken van hut, het maken van korjaal (een boot) en het openkappen van een stuk grond, waar op verbouwd kan worden. De vrouwen zorgen voor de kinderen en bewerken de grond.

Bij een huwelijk moet het initiatief van de man komen. Hij moet het huwelijksvoorstel doen aan de ouders van het meisje. Wanneer er een voorstel is gedaan gaan de ouders overleggen of ze de jongen goedkeuren. Als ze hem goedkeuren wordt er een sopi (sterke drank) gedronken om het te vieren. Het huwelijk wordt ook weer afgesloten door een 'trow-sopi' te drinken. Bij de Marrons mag een man meerdere vrouwen hebben. Dit mag als hij voor iedere vrouw een stukje grond open kapt, een hut bouwt en een korjaal maakt. Iedere vrouw woont in een ander dorp, een voor een bezoekt hij ze.

### Creolen

Het woord creool werd vroeger gebruikt voor de afstammelingen van de slaven die in Suriname geboren waren. In de jaren 60 heeft de politiek de namen boslandcreool en stadscreool tot leven gebracht. Dit hebben ze gedaan om de samenhang van de creolen te bevorderen. Tegenwoordig gebruikt men het woord creool voor de negroïde bevolking in Suriname. Ongeveer 32% van de Surinaamse bevolking is creools.

In het gezinsleven bij de creolen komt het vaak voor dat de vader niet thuis woont. Vaak bezoekt hij alleen het gezin, of er is een andere man in het leven van de moeder die af en toe langs komt. Als deze man geen geld meer naar het gezin kan brengen wordt hem de deur gewezen of hij zal uit schaamte voor zijn omgeving zelf weggaan. In de slaventijd was deze bezoekersrelatie er ook al. Zij mochten namelijk als slaaf geen huwelijk sluiten. In de nacht mochten ze wel de slavinnen op zoeken als ze in de ochtend maar weer terug waren.

### Hindostanen

Na de afschaffing van de slavernij bleef er werk over die gedaan moest worden. De Brits-Indische contractarbeiders namen de plaats in van vrije slaven die de plantage verlaten hadden. De Hindostanen hebben in een korte tijd een belangrijke plaats in kunnen nemen in de Surinaamse samenleving. Honderd jaar na de aankomst van de eerst Hindostaanse contractarbeiders heeft een Hindostaan het geschopt tot president van Suriname. Op dit moment is ongeveer 40% van de Surinaamse bevolking Hindostaans.

Met de komst naar Suriname werden de Hindostanen contractarbeiders. Het was daardoor lastig om aan het kastensysteem te houden, dat er in India is. Het kastensysteem is een sociaal ordening. De ordening wordt gemaakt op grond van het beroep en de geboorte. De mensen konden niet het kastenberoep houden, dat ze in India ook hadden. Tradities die ze nog wel hebben, zijn die van de plicht van de voortplanting en het huwelijk. Voor de Aziaten is de Surinaamse wet aangepast. Meisjes mogen nu trouwen op hun vijftiende en jongens op een zeventiende.

Een absolute voorwaarde voor het huwelijk is dat het meisje nog maagd is. Daarnaast is het huwelijk voor altijd, scheiden doen de Hindostanen niet. Als de jongen en het meisje getrouwd zijn, trekt zij meestal bij de familie van de bruidegom in. Er wonen dan vaak ook 4 generaties in huis. Iedereen helpt mee de kost te verdienen voor de hele familie.

#### Javanen

De Nederlanders wilden meer arbeidskrachten en keken ook naar hun eigen kolonie Nederlands-Indië. De Javanen kenmerken zich door hun bescheiden karakter. Dit bescheiden karakter heeft te maken met de levenshouding die de Javanen hebben. Deze levenshouding is gebaseerd op harmonie en eensgezindheid. Deze dingen zijn het belangrijkste in het leven van een Javaan. In deze levenswijze is het respect voor ouderen erg belangrijk. Ze zijn bang ouderen te kwetsen door mee te gaan met vernieuwingen in de samenleving. Op het gebied van politiek en economie zijn de Javanen dan ook nog wat achtergesteld. Ze hebben wel een stempel kunnen drukken op de Surinaamse samenleving, Dit hebben ze vooral gedaan met de Javaanse keuken. Bami, nasi en saoto soep zijn hier goede voorbeelden van.

#### Overig

De Surinaamse samenleving telt nog veel meer bevolkingsgroepen. Er zijn Joden, Chinezen, Libanezen enzovoort.

#### 2.3.2 Cultuur

De Surinaamse cultuur is een wij-cultuur. De familie is belangrijk voor de Surinamer. Het is niet raar om als man tot je dertigste bij je ouders te wonen. De gedragsregels hoe je met mensen omgaat binnen de familie of met de buurman/buurvrouw, zijn wij in Nederland niet gewend. Er wordt bijvoorbeeld met twee woorden gesproken met ouderen. Er wordt al snel van vrijpostigheid gesproken als er niet aan deze regels gehouden wordt. Nu zit er binnen de verschillende bevolkingsgroepen hier ook een verschil in. Creolen hebben relatief meer persoonlijke vrijheid voor een Surinamer. Zij zijn modern in hun opvattingen. Hindostanen zijn bijvoorbeeld veel traditioneler en hebben veel gedragsregels met betrekking tot relaties van man en vrouw. Een voorbeeld hiervan is het totstandkoming van een huwelijk bij Hindostaanse stellen.

Eer is ook heel belangrijk onderwerp voor de Surinamer. Een gevoel van diepe schaamte is snel aanwezig als de eer is aangetast. Deze eer van de familie wordt bijvoorbeeld aangetast wanneer een Hindostaanse vrouw een relatie aangaat met een creoolse man. Bij Creolen, Javanen en Marrons is dit weer niet het geval. Op het gebied van genotsmiddelen misbruik hebben wij geen voorbeeld gezien waarin de eer van de familie wordt aangetast.

Roddelen komt veel in Suriname. Er wordt in Henar veel geroddeld. Privacy wordt door de medewerkers van de overheid niet gewaarborgd. Gevoelige gegevens wordt vaak gedeeld met personen buiten de overheidsdienst die er niks mee te maken hebben.

#### 2.3.3 Nickerie

In het westen van Suriname ligt Nickerie. Dit is een district dat zich kenmerkt door de lang uitgestrekte rijstvelden. In dit gedeelte van Suriname wonen vooral Hindostanen en Javanen. Maar de Hindostanen zijn hier ruim in de meerderheid. Dat geldt voor het hele gebied Nickerie. De rijstsector is hier heel belangrijk. Niet alleen voor de bevolking maar ook voor de staat. Zij ontvangen geld voor het exporteren van de rijst naar andere landen. Er is één stad in het district Nickerie en dat is Nieuw-Nickerie. Deze stad telt nog geen 8000 inwoners. In Nieuw-Nickerie gaan de winkels in de middag dicht. Veel mensen nemen een middag dutje. Om vier uur gaan ze weer open en komt Nieuw-Nickerie weer tot leven.

Het ressort waar wij ons onderzoek doen heet Henar. Dit is een plek in Nickerie waar ongeveer 3500 mensen wonen. Hier wonen er relatief nog meer Hindostanen. Het is een heel rustig gebied dat verdeeld is in Groot Henar en Klein Henar. Hier wonen vooral arbeiders. Er is geen centrum te vinden, maar aan de hoofdweg naar Nieuw-Nickerie vind je wel wat winkels. Veel mensen in dit dorp leven in armoede.

Jongeren hebben niet veel te doen. De geruchten gaan rond dat er daarom veel alcohol en drugs gebruik is.

### **Hoofdstuk 3 Verloop van het onderzoek**

#### **Opzet**

In Nederland hadden we besloten onderzoek te gaan doen naar de aard en omvang van het gebruik van genotsmiddelen onder niet naar schoolgaande jongeren in Nickerie in Suriname. Dit onderzoek is een vervolg op het onderzoek dat drie SPH-studenten in het voorgaande schooljaar hebben gedaan. Zij hebben namelijk onderzoek gedaan naar het gebruik van genotsmiddelen onder naar schoolgaande jongeren.

Als voorbereiding op het onderzoek zijn we begonnen met een literatuurstudie. We hebben informatie gezocht over drugsgebruik en hulpverleningsaanbod op het gebied van verslaving in Suriname en Nederland. Daarnaast hebben we ook algemene informatie gezocht over het gebied waar we onderzoek doen.

#### **Onderzoeksgebied**

Aangekomen in Suriname bleken we te weinig tijd en menskracht te hebben om onderzoek te doen in heel Nickerie. We zouden te weinig mensen kunnen spreken om iets te kunnen zeggen over de gehele doelgroep. In overleg met Stichting WIN en BAD hebben we besloten het onderzoek te beperken tot het ressort Henar. Dit ressort is gekozen om dat er verwacht wordt door de stichting dat er in dit gebied een probleem zal zijn op het gebied van alcohol en drugsgebruik.

#### **Contact leggen met doelgroep**

Met Stichting WIN en BAD hebben we gekeken naar hoe we de doelgroep kunnen bereiken. We hebben hun advies opgevolgd en contact gelegd met de lagere school, de bestuursdienst en de politie in Henar. We hebben hun gevraagd naar gegevens van de jongeren in onze doelgroep. Zij hebben voor ons onderzoek gedaan naar wie de niet naar schoolgaande jongeren in Henar zijn. Uiteindelijk hebben we een lijst met namen, adressen en geboortedata gekregen. Hieruit hebben we 25 vrouwen en 25 mannen geselecteerd die in onze doelgroep vallen. Aangezien we hier geen jongeren van 12, 13 of 14 jaar tussen vonden hebben wij ons onderzoek alleen kunnen doen onder jongeren tussen de 15 en 23 jaar.

Om zo goed mogelijke manier contact te kunnen leggen met de doelgroep hebben we met verschillende medewerkers van Stichting WIN en BAD gesproken over hoe we doelgroep moesten benaderen. Waar we onder andere rekening mee moesten houden is dat we niet zomaar iemands erf konden oplopen. Het is hier de gewoonte dat je hard 'Klop, klop' zegt wanneer je bij iemand voor het erf staat. Je komt pas op het erf wanneer de bewoner je daarvoor uitnodigt. Daarnaast is het belangrijk dat we goed uitleggen voor welke stichting we werken en wat de bedoeling van ons onderzoek is. Ook is het belangrijk duidelijk aan te geven dat de jongeren anoniem blijven.

Verder werd ons verteld dat het grootste gedeelte van de bevolking in Henar Hindostaans is. Sommige jongeren zullen daarom alleen Hindostaans spreken.

#### **Afnemen van de enquêtes**

We hebben gevraagd of een van de medewerkers van de bestuursdienst met het ons mee kon gaan bij het afnemen van de enquêtes. Dit om ons de adressen van de jongeren aan te wijzen. Deze zijn voor ons moeilijk te vinden, omdat er geen straatnamen zijn in Henar. Het hoofd van de bestuursdienst heeft een van zijn medewerkers aangewezen met ons mee te gaan. Naast het aanwijzen van de adressen heeft deze medewerkster ook gefungeerd als tolk wanneer jongeren alleen Sranan Tongo of Hindostaans spraken.

We zijn bij de huizen langsgegaan en hebben de jongeren apart genomen om de enquête af te nemen. Dit hebben we gedaan zodat er geen familieleden in de buurt zijn die mee kunnen luisteren. De jongeren kunnen zich hierdoor vrijer voelen om overal eerlijk antwoord op te geven.

#### Betrouwbaarheid

Bij het afnemen van de enquêtes bleek dat er tegen de verwachtingen in weinig jongeren aangaven dat ze alcohol of drugs gebruikten. De bestuursdienst, scholen en de jongeren vertelden ons dat ze zagen dat er wel degelijk veel alcohol en drugs gebruikt werd in Henar. Dit zou betekenen dat de jongeren geen eerlijk antwoord gaven op de vragen van de enquêtes. We zijn in overleg met Stichting WIN en BAD gegaan en hebben toen besloten om naast de enquêtes ook interviews te doen. We hebben daarvoor een aantal sleutelfiguren uitgekozen die een goed zicht hebben op wat er in de buurt gebeurt. Zo willen we het onderzoek zo betrouwbaar mogelijk maken.

We hebben de ressortcommandant van de politie, een medewerker van de bestuursdienst, een zuster van de RGD (Regionale Gezondheids Dienst) Poli, drie winkeliers en 2 drugsdealers geïnterviewd. We hebben hun vragen gesteld over het alcohol en drugsgebruik in de buurt en gevraagd wat zij denken dat jongeren nodig hebben om van de genotsmiddelen af te blijven.

#### Trekken van conclusies en het doen van aanbevelingen

De resultaten van de enquêtes en de interviews hebben we naast elkaar gelegd en beiden gebruikt voor het trekken van onze conclusies en het doen van aanbevelingen. De onderwerpen die we bevroegd hebben in onze enquêtes en interviews zijn de volgende; de hoeveelheid van het gebruik van genotsmiddelen, soorten genotsmiddelen, reden van gebruik, leeftijd waarop begonnen is met gebruik, het kennen van nadelen van gebruik, problemen door het gebruik en het stoppen met gebruiken. Het extra thema waar we bij de interviews met de sleutelfiguren naar gevraagd hebben is 'wat jongeren nodig hebben'. Door vragen hierover te stellen denken wij een goed beeld te kunnen krijgen van het middelen gebruik van de jongeren. We kunnen door dezelfde thema's van de enquêtes en de interviews naast elkaar te zetten constateren hoeveel er van wat gebruikt wordt, wat de reden daarvan is en de gevolgen. We zullen daarnaast optellen hoeveel jongeren welk antwoord hebben gegeven en hiervan een gemiddelde berekenen.

De cijfers uit de onderzoeken naar het gebruik van genotsmiddelen in Suriname, zullen we naast de cijfers die uit ons onderzoek komen zetten. Theorie over de cultuur zullen we gebruiken om de resultaten van het onderzoek te kunnen plaatsen.



## Hoofdstuk 4 Resultaten

### 4.1 Inleiding

Wij zijn huis aan huis gaan enquêteren in Henar. Ook hebben wij interviews gehouden met sleutelfiguren. De zandwegen en de zon maakte dit tot een zware en tijdrovende klus. We hebben hier veel mensen kunnen spreken en veel armoede kunnen zien.

In dit hoofdstuk kunt u de resultaten uit de enquêtes en interviews lezen. Wij maken ook een koppeling naar de stadia van gebruik van de functieanalyse.

### 4.2 Enquêtes

De enquêtevragen zijn terug te lezen in bijlage I.

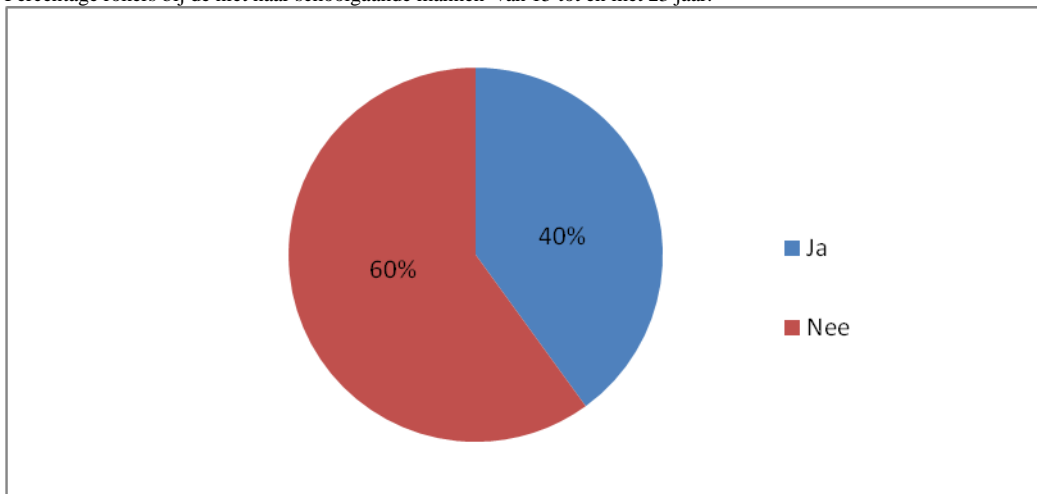
#### 4.2.1 Mannen

Bij 25 mannen niet naar schoolgaande mannen in de leeftijd van 15 tot en met 23 jaar is de enquête afgenomen. Ze hebben vragen beantwoord over de onderwerpen roken, alcohol en drugs.

#### Roken

40% van de mannen geeft aan dat hij rookt en 60% rookt niet. Hieronder staat het weergegeven in een cirkeldiagram.

Percentage rokers bij de niet naar schoolgaande mannen van 15 tot en met 23 jaar.



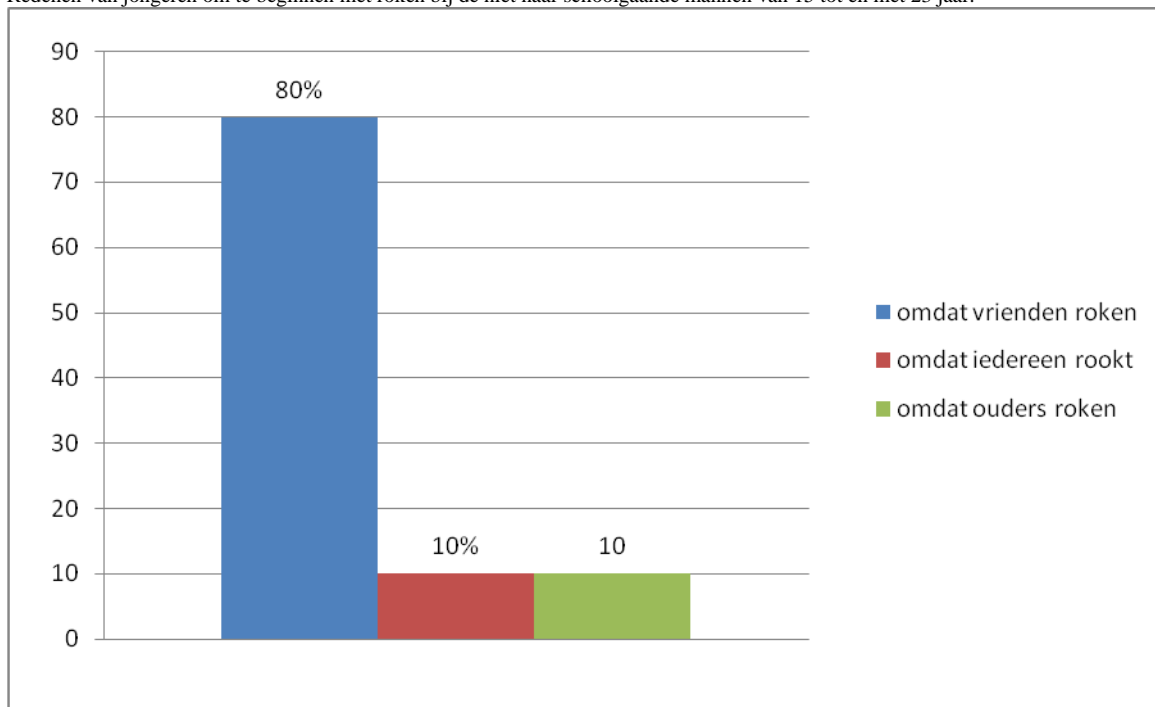
100% van de rokers rookt sigaretten.

De mannen die roken is gevraagd hoe vaak en hoeveel ze roken. Hier antwoordde 88% op dat ze elke dag roken en 12% dat ze 3 tot 5 keer in de week roken. 50% van de rokers rookt 1 tot 5 sigaretten per dag. 10% rookt 5 tot 10 sigaretten per dag. 20% rookt 10 tot 15 per dag en 20% rookt een pakje per dag.

Daarnaast is ze gevraagd naar de reden dat ze begonnen zijn met roken. Ze hadden de keuze uit de volgende mogelijkheden; Mijn vrienden rookten, mijn ouders rookten, ik wilde experimenteren of omdat iedereen rookte. In de grafiek hieronder is te zien dat alleen de mogelijkheden, mijn vrienden roken en omdat iedereen rookt, gekozen zijn. 80 % vertelt dat

hij rookt omdat zijn vrienden roken, 10% rookt omdat ouders roken en 10% geeft dat hij rookt omdat iedereen om hem heen rookt.

Redenen van jongeren om te beginnen met roken bij de niet naar schoolgaande mannen van 15 tot en met 23 jaar.



De leeftijd waarop deze mannen zijn begonnen met roken zijn de volgende; 12,5 % van de jongeren begon op zijn veertiende, 25% op vijftienjarige leeftijd, 37,5% begon op zijn zestiende, 12,5% begon op zijn achttiende en 12,5% op zijn negentiende.

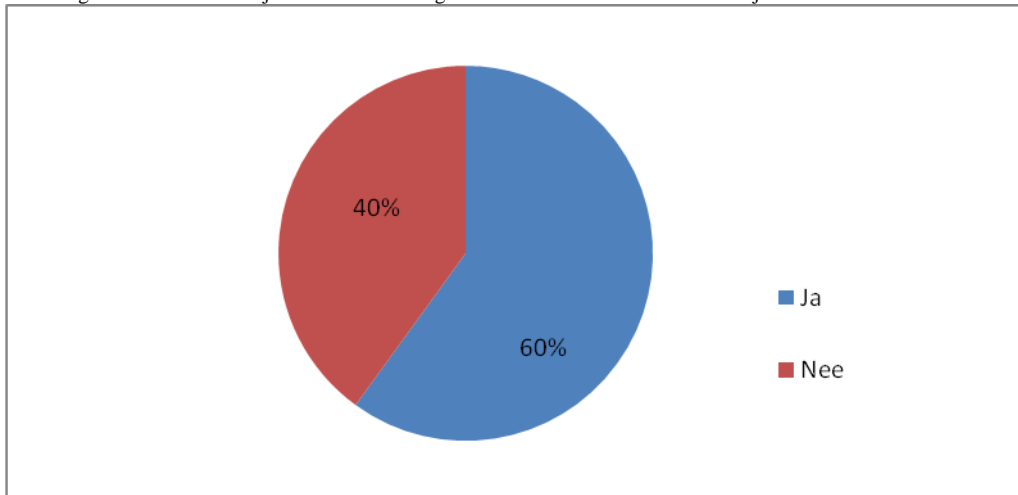
Op de vraag of ze ooit geprobeerd hebben om te stoppen met roken antwoordde 63 % dat ze geen behoefte hebben om te stoppen en 37% antwoordde dat ze het geprobeerd hebben, maar dat ze het niet vol konden houden.

Van de rokers heeft 80% een baan en 20% is werkloos.

## Alcohol

In de cirkeldiagram hieronder is te zien dat 60% van de mannen zegt dat hij alcohol drinkt en 40 % zegt dat hij dit niet doet.

Percentage alcohol drinkers bij de niet naar schoolgaande mannen van 15 tot en met 23 jaar.



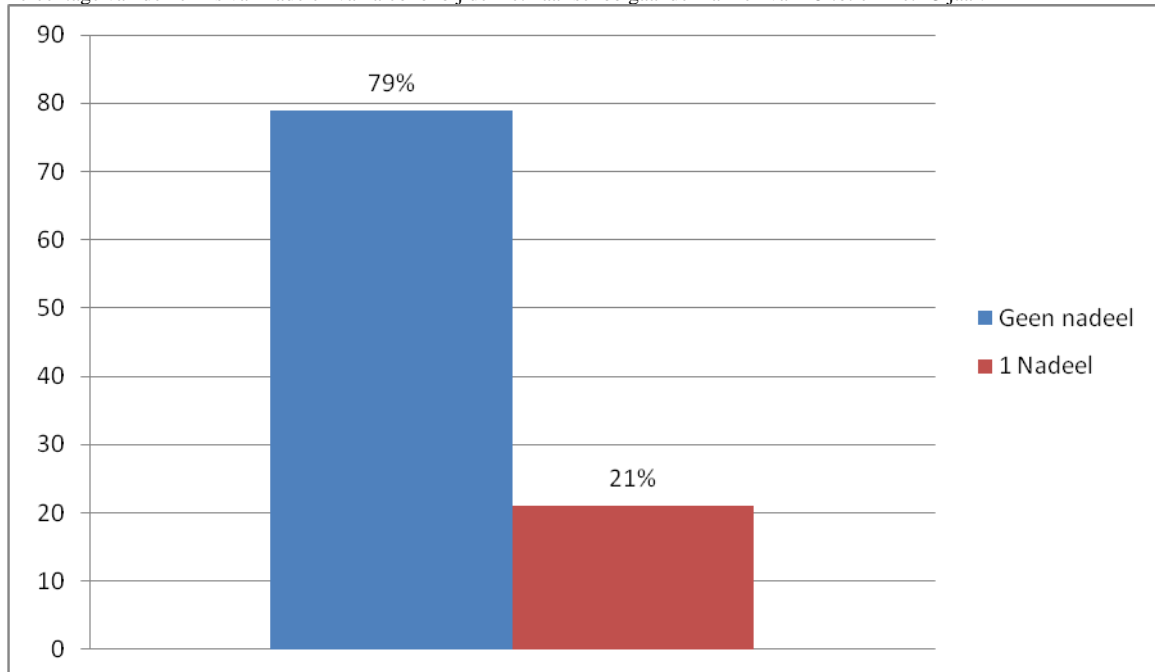
Van de alcohol drinkers drinkt 93% bier. Van de 93% drinkt 15% daarnaast ook whisky. 8% drinkt naast bier ook rum. 7% drinkt alleen wijn en de andere 7% drinkt alleen rum.

Op de vraag hoe vaak en hoeveel deze mannen in de week drinken antwoordt 20% dat hij 3 tot 5 keer in de week drinkt, 7% antwoordt dat hij 1 tot 2 keer in de week drinkt, 53% drinkt 2 keer in de maand en 20% 1 keer in de maand. 40% drinkt 1 fles bier per week. 27% van de mannen drinkt 2 flessen bier per week. Van die 27% drinkt 25% ook 4 shots whisky per week en 25% een fles whisky. 7% drinkt 3 flessen bier, 5 shots whisky en 6 shots rum per week. 7% drinkt een kwart bier per maand. 7% drinkt 3 kwart bier per week en daarnaast 6 shots whisky. 7% drinkt 5 tot 6 glazen wijn per week en 7% drinkt 3 tot 5 shots rum per week.

Op de volgende leeftijden zijn de mannen begonnen met drinken; 7% begon op zijn twaalfde, 27% begon toen hij vijftien jaar was, 7% begon toen hij zestien was, 33% begon op zijn zeventiende, 20 op zijn achttiende en 7% op zijn twintigste.

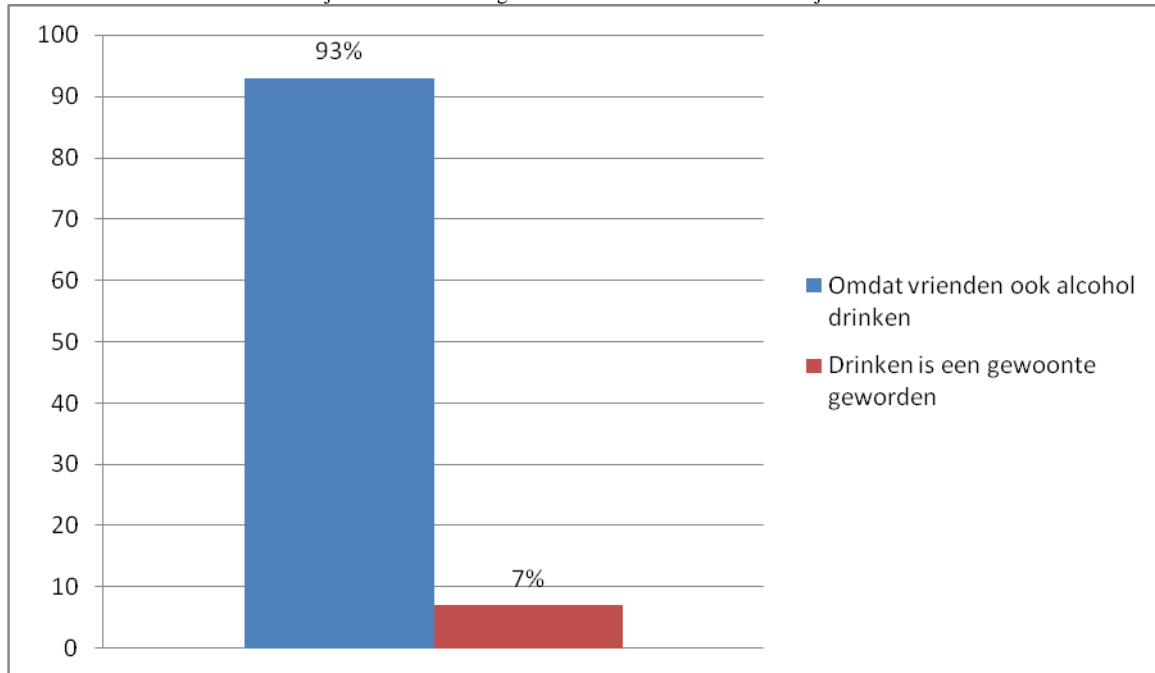
Daarnaast is er aan de mannen gevraagd of ze de nadelen van het drinken van alcohol kennen. Onderzocht is of ze meerdere nadelen kennen, 1 nadeel kennen of geen nadeel kennen. In de grafiek hieronder is te zien dat 73% van de mannen die drinkt geen nadelen van het drinken van alcohol op kan noemen. 27% kan 1 nadeel opnoemen. Geen van de mannen kan meerdere nadelen opnoemen.

Percentage van de kennis van nadelen van alcohol bij de niet naar schoolgaande mannen van 15 tot en met 23 jaar.



De redenen waarom de mannen drinken is in de grafiek hieronder weergegeven. De keuzemogelijkheden waaruit ze konden kiezen waren de volgende; ik wil graag weten wat alcohol is, het is een gewoonte geworden, ik kan niet meer stoppen met drinken of omdat mijn vrienden drinken. Daarvan heeft 93% gekozen voor antwoord; omdat mijn vrienden ook drinken. 7% drinkt omdat het een gewoonte is geworden. De andere antwoorden zijn niet gekozen.

Reden van het drinken van alcohol bij de niet naar schoolgaande mannen van 15 tot en met 23 jaar.



Op de vraag of de mannen ook problemen ondervinden bij het onderhouden van contact heeft 100% van de mannen aangegeven dat ze geen problemen hebben op dit gebied.

De mannen is gevraagd of ze ooit geprobeerd hebben om te stoppen met drinken. Daarvan antwoordt 86% dat ze geen behoefte hebben om minder te gaan drinken en 14% probeert minder te gaan drinken maar houdt het niet vol.

Van de mannen die drinken heeft 74% een baan, 13% doet af en toe werk en 13% is werkloos.

### Drugs

96% van de mannen geeft aan dat hij drugs gebruikt en 4% geeft aan dat hij dit niet doet. Dit betekent dat 1 van 25 mannen drugs gebruikt.

Deze persoon gebruikt marihuana en doet dit 1 keer in de maand. Hij begon toen hij 23 jaar was.

Op de vraag of hij nadelen kan noemen van het gebruik van drugs, antwoordt hij dat hij 1 nadeel kan noemen.

De reden waarom hij marihuana rookt is omdat zijn vrienden het ook doen.

Hij heeft geen problemen op het gebied van het onderhouden van contacten en heeft geen behoefte om minder te gaan gebruiken.

#### 4.2.2 Vrouwen

Bij 25 niet naar schoolgaande vrouwen in de leeftijd van 16 tot 23 jaar is de enquête afgenomen. Allen zijn werkloos. Ze hebben vragen beantwoord over de onderwerpen roken, alcohol en drugs.

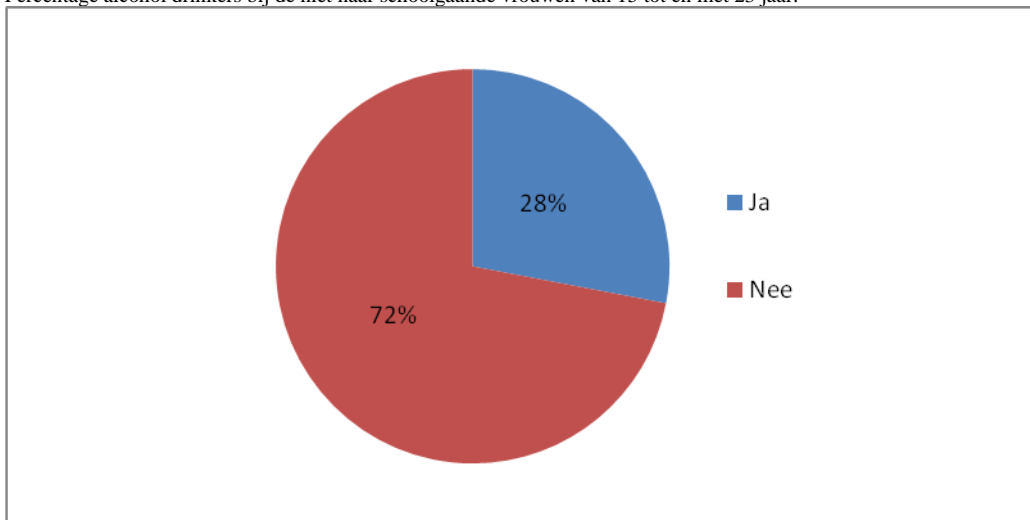
##### Roken

Geen van de vrouwen die ondervraagd is geeft aan dat ze rookt. Dit is dus 100% niet rokers onder de vrouwen.

##### Alcohol

In de cirkeldiagram hieronder is te zien dat 28% van de vrouwen die ondervraagd is aangeeft dat ze alcohol drinkt. 72% drinkt niet.

Percentage alcohol drinkers bij de niet naar schoolgaande vrouwen van 15 tot en met 23 jaar.



Van de vrouwen die drinken drinkt 57% bier en 43 % wijn.

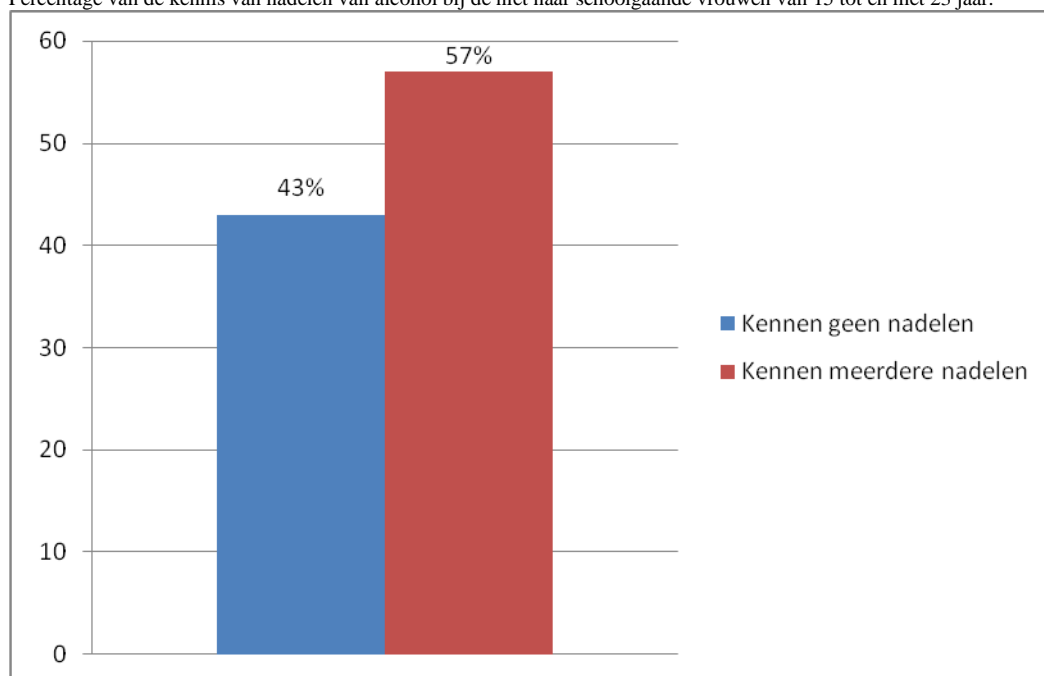
Op de vraag hoe vaak en hoeveel de vrouwen drinken antwoord 14% dat ze 1 tot 2 keer in de week drinkt, 29% drinkt 1 keer in de maand, 14 % drinkt 1 keer per half jaar en 43% drinkt 1 keer per jaar.

14 % geeft aan dat ze 1 tot 2 glazen bier per week drinkt. 14% drinkt 1 glas bier per maand. 14% geeft aan ze 1 glas bier per half jaar drinkt. 14% drinkt 1 glas bier per jaar. 14% drinkt 1 glas wijn per maand en 30% drinkt 1 glas wijn per jaar.

Op de volgende leeftijden zijn de vrouwen begonnen met drinken; 14% op de leeftijd van 15 jaar, 14% op haar zestiende, 29% op haar zeventiende, 29% op de leeftijd van achttien jaar en 14% op de leeftijd van eenentwintig.

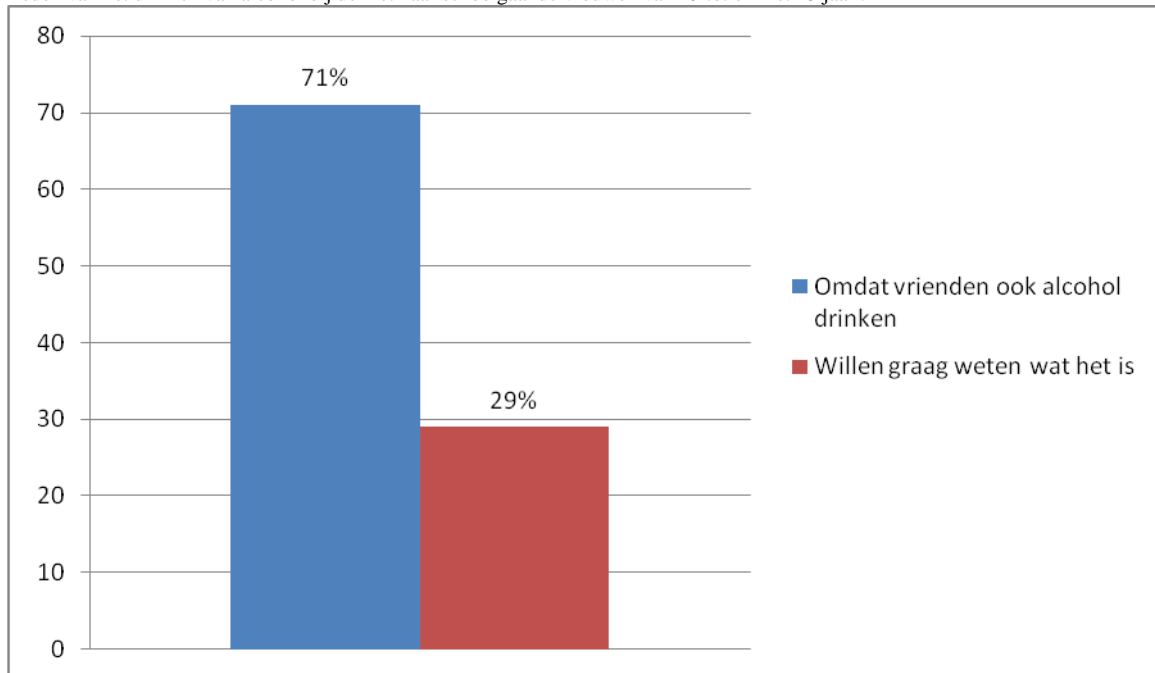
Bij de vraag of de vrouwen de nadelen van het gebruik van alcohol kennen hebben is onderzocht of de vrouwen meerdere nadelen kennen, 1 nadeel kennen of geen nadelen kennen. In de grafiek hieronder is te zien dat 43% geen nadelen van het drinken van alcohol kent en 57% kent meerdere nadelen.

Percentage van de kennis van nadelen van alcohol bij de niet naar schoolgaande vrouwen van 15 tot en met 23 jaar.



Op de vraag wat de reden is dat de vrouwen drinken konden ze de volgende antwoorden geven; ik wil graag weten wat alcohol is, het drinken is een gewoonte geworden, ik kan niet meer stoppen met drinken of omdat vrienden ook drinken. In de grafiek hieronder is te zien dat 71% gekozen heeft voor het antwoord; omdat vrienden ook drinken. 29% wil graag weten wat alcohol is. De andere twee antwoorden zijn niet gekozen.

Reden van het drinken van alcohol bij de niet naar schoolgaande vrouwen van 15 tot en met 23 jaar .



Bij de vraag of de vrouwen ook problemen ondervinden bij het onderhouden van contacten geven de vrouwen die alcohol drinken aan dat ze geen problemen op dat gebied hebben. Op de vraag of de vrouwen ooit hebben geprobeerd te stoppen met het drinken van alcohol antwoordt 86% dat ze daar geen behoefte aan heeft en 14% lukt het om iets minder te drinken.

### Drugs

Alle ondervraagde vrouwen geven aan dat ze geen drugs gebruiken. Dat is dus 100%.



## 4.3 Resultaten van de enquêtes gekoppeld aan de stadia van gebruik.

### 4.3.1 Mannen

#### Alcohol

Aan de mannen die drinken is gevraagd wat de reden is van dat ze drinken. 93,3% van die mannen antwoordt dat ze drinken omdat het gezellig is om met vrienden te drinken. Genotsmiddelen gebruiken omdat het gezellig is om te doen met vrienden is een van de kenmerken van *recreatief gebruik*. Dit is stadium 2 van het gebruik. Dit betekent dat het grootste gedeelte van de mannelijke drinkers waarschijnlijk recreatieve gebruikers zijn en dus onder stadium 2 valt.

6,6 % van de mannen die drinken geeft aan dat het drinken een gewoonte is geworden. Dit is een van de kenmerken van stadium 3 van het gebruik, het *gewoonte gebruik*. De mannen geven aan dat ze door hun gebruik geen problemen ondervinden op het gebied van het onderhouden van contacten. Dit antwoord past ook bij de kenmerken van stadium 2, *recreatief gebruik*, en stadium 3, *gewoonte gebruik*. In latere stadia, zoals bij het excessief gebruik of bij een verslaving kunnen mensen die drinken wel problemen krijgen op dit gebied en een sociaal isolement raken.

Op de vraag of de mannen wel eens geprobeerd hebben te stoppen met drinken antwoordt 13,3% van de mannen die drinkt dat ze het wel eens geprobeerd hebben, maar dat ze het niet konden volhouden. Het niet kunnen stoppen met het drinken wanneer je het wel zou willen, is een van de kenmerken van stadium 4, *het excessief gebruik*, en stadium 5, een *verslaving*.

#### Drugs

Onder de ondervraagden mannen is er 1 die drugs gebruikt. Deze persoon gebruikt drugs omdat hij het gezellig vindt om te doen met vrienden. Dit is een van de kenmerken van het *recreatief gebruik*. Dit is stadium 2 van het gebruik. Daarnaast geeft hij aan dat hij als gevolg van zijn gebruik geen problemen op het gebied van het onderhouden van contact ondervindt. Dit past ook bij stadium 2, het recreatief gebruik.

### 4.3.2 Vrouwen

#### Alcohol

Op de vraag wat de reden is dat de vrouwen drinken antwoordt 71,4% dat ze drinken om het gezellig is om te doen met vrienden. Drinken omdat het gezellig is om te doen met vrienden past bij stadium 2 van het gebruik, het *recreatief gebruik*. 28,6% antwoordt hierop dat ze graag willen weten wat alcohol is. Dit is een van de kenmerken van stadium 1, *kennismaken*. Daarnaast geven ze aan ze door het drinken geen problemen ondervinden op het gebied van het onderhouden van contacten. Dit past ook bij stadium 1, *kennismaken*, en stadium 2, *recreatief gebruik*.

#### Drugs

Geen van de vrouwen zegt drugs te gebruiken.

## 4.4 Interviews

De interviewvragen zijn terug te vinden in bijlage II.

### Gebruik

De interviews zijn afgenomen bij drie winkeliers, een medewerker van de bestuursdienst, de ressortcommandant van de politie, een zuster en twee drugsdealers.

In alle acht interviews geven de geïnterviewden aan dat ze zien dat er alcohol wordt gedronken door de jongeren in Henar. Er wordt bier en sterke drank gedronken. 6 van de 8 geeft aan dat jongeren ook drugs gebruiken. Het gaat vooral om cocaïne, daarnaast wordt ook marihuana gerookt. Deze jongeren die gebruiken gaan meestal niet naar school, maar hebben vaak losse baantjes. De ressortcommandant en een van de winkeliers geven aan dat wanneer de jongeren hun loon binnen hebben ze het direct opmaken aan alcohol of drugs. 6 van de 8 zegt dat de jongeren die drinken dagelijks drinken. Daarvan zijn er vier die geïnterviewden die ook aangeven dat de jongeren ook dagelijks drugs gebruiken. Een winkelier verteld dat er alleen in het weekend gedronken wordt. Een andere winkelier verteld dat er gedronken en gebruikt wordt zodra er geld.

### Leeftijd

Een van de drugsdealers en de zuster geven aan dat de jongeren gebruiken vanaf 15 jaar. Een winkelier en de medewerker van de bestuursdienst geven aan dat de leeftijd van de jongeren die alcohol en/of drugs gebruiken vanaf 16 jaar is. De andere drugsdealer en de ressortcommandant denken dat de jongeren vanaf hun achttiende gebruiken. Twee winkeliers vertellen dat de leeftijd van de jongeren die gebruiken vanaf 20 jaar is.

### Verslaving

Volgens 5 van de 8 geïnterviewden zijn de meeste jongeren die gebruiken verslaafd aan drugs of alcohol. De medewerker van de bestuursdienst geeft aan dat de jongeren op weg zijn naar een verslaving. Ze zouden het uiteindelijk wel kunnen worden. De zuster weet niet of de jongeren ook verslaafd zijn en een van de winkeliers denkt dat de jongeren niet verslaafd zijn.

### Nadelen van alcohol en drugs

De geïnterviewden werd gevraagd of jongeren de nadelen van het gebruik van alcohol en drug ook kennen. Ze kennen de nadelen van het gebruik wel, maar doen stoer tegenover een vrienden door toch te gebruiken of gebruiken het om anderen redenen toch. Dit geven 6 van de 8 ondervraagden aan. 1 van de drugsdealers geeft aan dat ze de jongeren er weinig over de nadelen weten. De winkelier die tevens lid van Jeugd districtsraad is verteld dat de voorlichtingen die gegeven worden in Nieuw Nickerie zijn. Daardoor krijgen de jongeren in Henar de informatie niet.

### Wat de jongeren nodig hebben

Door 6 van de 8 ondervraagden wordt aangegeven dat er te weinig te doen is voor de jongeren in Henar. Opties die worden voorgesteld zijn sportgelegenheden en een activiteitencentrum. Er is voetbalveld, maar deze wordt niet goed onderhouden. Plaatsen waar jongeren zich kunnen ontspannen. .

De ressortcommandant en een van de winkeliers geven aan dat de jongeren betere begeleiding van hun ouders nodig hebben. Ze zijn niet streng genoeg voor hun kinderen, daardoor lopen ze vaak op straat.

Een lezing om jongeren aan te sporen om met andere dingen bezig te gaan, lijkt voor de medewerker van de bestuursdienst een goede oplossing. Een van de drugsdealers geeft aan de jongeren die gebruiken over hun gebruik zouden moeten praten met anderen.

#### 4.5 Overige informatie

Tijdens het afnemen hebben we naast de gegeven antwoorden nog meer informatie gekregen van de jongeren.

Veel jongeren vertelden dat hun vrienden gebruikten, maar dat ze het zelf niet gebruiken. Diezelfde vrienden vertellen ons ook dat alleen hun vrienden gebruiken en zij zelf niet. Ze vertellen dat er veel jongeren in Henar gebruiken, maar dat de jongeren het niet durven te vertellen. Ze zijn bang dat het doorverteld wordt. We merkten dat mensen in Henar wantrouwig zijn. In Suriname gaat men anders om met privacy. De mensen schatten de kans dat hun familie of burens het te weten komt zéér hoog. Roddelen hoort ook een beetje bij de cultuur in Henar.

Daarnaast vertelden de jongeren ons dat ze zich vervelen. Ze hebben niks te doen in Henar. De jongens hebben een voetbalveld waar ze graag voetballen, maar die wordt niet goed onderhouden.

Het Drugs Demand Reduction kantoor heeft in 2004 jongeren ondervraagd vanaf 13 jaar tot en met 17 jaar. De leeftijdscategorie heeft een iets ander bereik, toch willen wij een korte vergelijking maken met een aantal onderzoeksgegevens.

DDR 2004	5% drinkt regelmatig alcohol.
Henar 2009	27% drinkt regelmatig alcohol (elke week)

DDR 2004	4.5% rookt marihuana
Henar 2009	1% rookt marihuana

DDR 2004	0.78% gebruikt cocaïne
Henar 2009	0% gebruikt cocaïne

Het alcohol gebruik in Henar springt eruit in deze vergelijking. Dat wij jongeren tot 23 jaar hebben ondervraagd zou een reden hiervoor kunnen zijn.

## **Hoofdstuk 5 Conclusies**

### **5.1 Inleiding**

Na vier maanden bezig geweest te zijn met de vraagstelling ‘Wat is de aard en de omvang van het gebruik van genotsmiddelen door de niet naar schoolgaande jeugd in Henar?’ is het tijd om conclusies te trekken uit de resultaten. Maar eerst zullen we in de volgende paragraaf het onderzoek tot nu toe in het kort samenvatten.

### **5.2 Samenvatting**

We hebben onderzoek gedaan naar de aard en omvang van het gebruik van genotsmiddelen door de niet naar schoolgaande jeugd in Henar. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in Suriname. Om precies te zijn in Henar, een gebied in de provincie Nickerie. We hebben hier voor gekozen, omdat dit gebied bekend stond als een gebied waar veel alcohol en drugs gebruikt zou worden. Dit onderzoek is uitgevoerd voor een welzijnstichting in dit zelfde gebied. Namelijk Stichting WIN en BAD.

Suriname is een land waar veel verschillende bevolkingsgroepen samen leven. Er wonen Inheemsen, Marrons, Creolen, Hindostanen en Javanen. Allemaal hebben ze hun eigen cultuur meegebracht naar het land. In Henar wonen voornamelijk Hindostanen.

In het onderzoek hebben we gebruik gemaakt van literatuurstudie, enquêtes en interviews. De stadia van gebruik van de functie-analyse hebben we gebruikt om het gebruik van de jongeren in een stadium te kunnen plaatsen.

Uit de literatuurstudie blijkt dat zowel in Nederland als in Suriname van de genotsmiddelen alcohol het meest gebruik wordt. Roken van sigaretten of shag is bij de Nederlandse jeugd erg populair. Maar liefst 24 % van de jongeren tussen de 10 en 20 jaar rookt. In Suriname rookt 18 %. Dit is vanaf de leeftijd van 13 jaar. Naast deze genotsmiddelen worden er in Suriname en in Nederland vooral marihuana en cocaïne gebruikt.

In verslavingszorg in Nederland en in Suriname liggen veel overeenkomsten. Preventieactiviteiten, ambulante hulpverlening en opname in een kliniek zijn in beide landen aanwezig. Mensen uit elk stadium van gebruik kunnen terecht in de verslavingszorg. Alleen is het aanbod in Nederland uitgebreider. Zo is er bijvoorbeeld verslavingszorg voor verslaafde ouders met kinderen en voor degene die met justitie in aanraking zijn gekomen, de verslavingsreclassering. Elke doelgroep kan ergens terecht met zijn problemen.

De enquête hebben we afgenomen onder jongeren tussen de 15 en 23 jaar. Onder de leeftijd van 15 jaar hebben we geen jongeren gevonden die niet naar school gaan.

Uit de enquêtes blijkt dat minder dan de helft van de mannen rookt. Bij de vrouwen rookt er niemand.

Uit de enquêtes kwamen geen grote hoeveelheden van het gebruik van alcohol. 60% van de mannen drinkt. 20% hiervan drinkt 3 tot 5 keer in de week. 7% één tot twee keer in de week. 73% drinkt één tot twee keer in de maand. Vrouwen drinken helemaal niet of 1 keer in het jaar drankje met kerst. Daarnaast blijkt dat vooral de mannen maar weinig weten over de nadelen van alcohol. 79% weet geen één nadeel van het drinken van alcohol op te noemen. Als de jongeren drinken, drinken ze meestal omdat hun vrienden dit ook doen.

Slechts één man geeft bij de enquêtes aan marihuana te roken. Hij doet dit één keer in de maand.

Als we dit koppelen aan de stadia van gebruik, dan zou het grootste gedeelte van de mannen die drinkt recreatieve gebruikers zijn. Ze drinken namelijk, omdat hun vrienden ook drinken. Daarnaast kennen ze de nadelen van het drinken van alcohol niet.

Deze resultaten waren tegen de verwachtingen in. Van mensen uit de omgeving hoorden we dat er wel degelijk gebruikt zou worden in Henar. We hebben daarom besloten naast het afnemen van enquêtes bij de jongeren, ook sleutelfiguren te interviewen.

We hebben de interviews afgenomen bij de ressortcommandant van de politie, een medewerker van de bestuursdienst, een zuster van de RGD (Regionale Gezondheids Dienst) Poli, drie winkeliers en 2 drugsdealers geïnterviewd. We hebben hun vragen gesteld over het alcohol en drugsgebruik in de buurt en gevraagd wat zij denken dat jongeren nodig hebben om van de genotsmiddelen af te blijven.

Uit deze interviews bleek dat er wel veel alcohol gedronken en drugs gebruikt werd. 8 van de 8 geïnterviewden geeft aan dat jongeren veel alcohol drinken. 6 van de 8 geven aan dat er naast alcohol ook veel drugs gebruik wordt. Bijna allemaal geven ze aan dat er te weinig te doen is voor de jongeren in Henar en dat er meer sportgelegenheden zouden moeten komen en activiteitencentra.

### **5.3 Conclusies**

De volgende conclusies kunnen we uit het onderzoek trekken

#### *5.3.1 Enquêtes*

##### **Roken**

Iets minder dan de helft van de mannen rookt. De omgeving speelt hierbij een grote rol. De meeste mannen die roken, zijn beïnvloed door hun vrienden. Bij de vrouwen rookt er niemand.

##### **Alcohol**

Uit de enquêtes is gebleken dat er niet schrikbarende hoeveelheden alcohol genuttigd wordt in Henar.

De drinkende mannen in Henar weten veel te weinig over alcohol. Het overgrote deel kan geen nadeel opnoemen en er is niemand die meerdere nadelen heeft kunnen opnoemen. De vrouwen daarentegen weten meer over de nadelen. Het grootste gedeelte van de vrouwen kent meer dan twee nadelen.

Ook bij drinken speelt de omgeving een grote rol. De mannen en vrouwen drinken omdat ze het gezellig vinden. Niemand van de ondervraagden ervaart problemen bij het onderhouden van contacten.

Als we deze gegevens koppelen aan de stadia van gebruik, dan kunnen we het grootste gedeelte van de mannen en vrouwen plaatsen in het stadium van recreatief gebruik.

##### **Drugs**

De cijfers over het onderwerp drugs vallen laag uit. Slechts 1 man geeft aan marihuana te gebruiken.

### 5.3.2 Interviews

Tijdens het onderzoek in Henar zijn wij erachter gekomen dat jongeren wat informatie achterhouden. De vragen die wij stelden liggen nogal gevoelig in een cultuur waar schaamte en roddels funest zijn. Om deze reden hebben wij interviews afgenomen met sleutelfiguren. Uit deze interviews trekken wij de conclusie dat er door de mannelijke jongeren toch meer alcohol en drugs gebruikt wordt dan dat de jongeren ons zelf vertellen.

Mannelijke jongeren schijnen veel bier en sterke drank te drinken en qua drugs wordt er vooral cocaïne (crack) gebruikt. Marihuana wordt ook gebruikt maar in mindere mate. Voor de jongeren is er te weinig te doen in Henar, uit verveling gaan ze de straat op om de genotsmiddelen te gebruiken.

Uit de bovenstaande gegevens kunnen wij halen dat het voor de jongeren in Henar een taboe is om vrij over alcohol en drugs te spreken. De resultaten van de interviews zeggen het tegenovergestelde van de resultaten van de enquêtes, dit betekent dat de jongeren niet de waarheid over een alcohol en drugsgebruik hebben durven te zeggen.

We kunnen nu het volgende zeggen over de onderzoeksvraag:

Er wordt in Henar veel alcohol gedronken en drugs gebruikt door de jongeren. Roken wordt er niet veel of problematisch gedaan. Zeker niet volgens Nederlandse begrippen. Het gebruik van crack door de jongeren is zorgwekkend te noemen. De kennis van alcohol is zeer miniem.

## Hoofdstuk 6 Discussie

### 6.1.1 Betrouwbaarheid

Zijn wij tot valide onderzoeksgegevens gekomen? Dit is de vraag die wij ons zelf stelden na het houden van een onderzoek in Henar.

De taboe die er rust op het onderwerp drugs, alcohol en roken hebben naar onze mening niet meegedragen aan een 100% op waarheid beruste cijfers. Wij denken dat een peer educator met een goede aansluiting hiervoor nodig zal zijn. Vertrouwen is wat de jongeren nodig hebben als ze over deze onderwerpen praten. Er wordt veel geroddeld en daarom zijn mensen een vaak op hun hoede. Wij vinden niet dat onze aansluiting perfect was. Ondanks dat we qua leeftijd redelijk binnen de doelgroep passen, komen wij niet uit Henar en zijn wij niet de Hindostaanse taal machtig.

Wij zijn wel van mening dat we een goed beeld hebben kunnen krijgen over het gebruik in het gebied Henar. Ondanks de verschillen van ervaringen in de interviews van sleutelfiguren, hebben wij veel bruikbare informatie kunnen verzamelen en vervolgens een beeld kunnen scheppen over het middelen gebruik.

### 6.1.2 Cultuur

Wat wij gezien hebben is een heel andere cultuur. We zien bijvoorbeeld na het uitgaan dat drinkers massaal in de auto stappen en de weg op gaan. Het lijkt wel of niemand zich druk maakt in Henar hierover.

Zelfs een politie officier die voor onze ogen driekwart fles whisky opdringt, stapt zwalkend naar zijn auto en gaat gewoon rijden. Op de vraag waarom hij dit doet, kregen wij het antwoord dat in Nederland alcohol duur is en dat wij daarom niet gewend zijn veel te drinken, in tegenstelling tot de situatie in Suriname.

Wij hebben vier medewerkers van de bestuursdienst in uniform dronken voor een winkel gezien in de middag. Waar de leidinggevende misschien wel het verst was van allemaal.

Wat voor zin heeft preventie als de volwassene dit als voorbeeld geven, kan je afvragen. Wij vinden dat ondanks dit, preventie alsnog van grote waarde kan zijn voor de toekomst.

Bewustwording en gedragspatronen in groepen kunnen niet binnen een jaar of vijf totaal omgeslagen zijn. Hier gaat wat tijd overheen. Als er maar ontwikkeling in blijft, dan zal het gewenste resultaat uiteindelijk er zijn.

De ambtenaren cultuur, waarmee we ook hulpverleners bedoelen, is in Henar naar onze mening ook niet wat het zou moeten zijn. Vaak gaan medewerkers al naar huis voordat de werkdag is afgelopen. Bij de dag na bepaalde feestdagen komen ze regelmatig niet opdagen op werk. Als reden geven ze dan aan dat ze moe zijn. Dit zou naar onze mening ook anders moeten.

## **Hoofdstuk 7 Aanbevelingen**

De aanbevelingen zijn geschreven in volgorde van prioriteit.

### **1. Toegang en nader onderzoek**

Wij adviseren dat er door peer educators op een korte termijn toegang verkregen wordt in Henar. Om het taboe dat er heerst, over het praten over het gebruik van genotsmiddelen, te doorbreken denken wij dat het inzetten van peer educators die outreachend te werk gaan goed zal zijn. Deze peer educators zullen dichterbij de jongeren staan en kunnen daardoor jongeren gemakkelijker bereiken. De grens wordt verlaagd om open over deze onderwerpen te praten. Het inzetten van peer educators betekent dat jongeren praten met jongeren. In dit geval denken wij dat het belangrijk is dat de peer educators Hindostaans zijn. De meeste mensen in Henar spreken Hindostaans, daarom is het belangrijk dat de peer educators deze taal ook machtig zijn.

### **2. Voorlichting door peer educators**

Uit ons onderzoek is gebleken dat de jongeren in Henar weinig weten over de nadelen die het gebruik van alcohol en drugs met zich mee kunnen brengen. Daarom is het belangrijk dat de jongeren meer te weten komen over dit onderwerp. Ook hier lijkt het ons belangrijk dat er peer educators ingezet worden. Deze peer educators zouden getraind kunnen worden door Stichting WIN, BAD en NAT. Deze training zal er voor moeten zorgen dat de informatie zo goed mogelijk overkomt. Op dit moment wordt er alleen voorlichting gegeven door vrouwen van middelbare leeftijd, die niet de Hindostaanse taal spreken van de overwegend Hindostaanse bevolking. Nederlands wordt in Henar slecht verstaan.

### **3. Buurthuis (mini-centrum)**

In een buurthuis zouden er activiteiten georganiseerd kunnen worden die aantrekkelijk zijn voor jongeren. Jongeren zouden hier ook kunnen komen om elkaar te ontmoeten zonder geconfronteerd te worden met genotsmiddelen. Deze plek zou ook gebruikt kunnen worden om voorlichting te geven door de peer educators.

### **4. Sport**

In Henar zijn er op dit moment vrijwel geen sportgelegenheden te vinden. Terwijl sport wel belangrijk is voor jongeren. De kans is groot dat als de jongeren wat te doen hebben in Henar ze minder snel naar de genotsmiddelen zullen grijpen. Er zal onderzoek gedaan moeten worden naar de wensen van de jongeren op dit gebied.

### **5. Voorlichting d.m.v. posters**

Voorlichting zou ook gegeven kunnen worden door middel van posters met pakkende teksten erop. Deze teksten beschrijven de nadelen van roken, alcohol en drugs. De jongeren die alcohol en drugs gebruiken zijn veel voor de winkels te vinden. In de buurt van deze plaatsen zouden posters opgehangen kunnen worden. Er zal eerst onderzocht moeten worden in welke taal de teksten geschreven moeten worden. Voor de analfabeten kunnen er bijvoorbeeld posters zijn waarin de boodschap duidelijk gemaakt wordt door middel van afbeeldingen.

### **6. Onderzoek in Nickerie**

Doordat wij te weinig tijd en menskracht hadden, konden wij geen onderzoek doen in heel Nickerie. Wij vinden het zinvol als de rest van Nickerie ook onderzocht wordt.



## Literatuurlijst

### Boeken

- Algemeen Bureau voor de Statistiek Suriname (2006), '*Algemeen Bureau voor de Statistiek Censuskantoor*', *distristenresultaten Volumee III*
- Baarda, D.B., Goede, P.M de.(1998), '*Basisboek Kwalitatief Onderzoek*', Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, D.B. ,Goede, P.M. de (2001), '*Basisboek Methoden en Technieken*', Noordhoff Uitgevers.
- Bodegraven, J. van (2008), '*Suriname*', J.H. Gottmer/ H.J.W Becht.
- Delhaas,R. Eussen, G. (1999), '*102 vragen over alcohol, drugs, gokken..*', Brijder Stichting.
- Endt-Meijling, M. van (2003), '*Met nieuwe ogen*', Uitgeverij Coutinho
- Epen, H. van (2002), '*Drugsverslaving en alcoholisme*', Bohn Safleu van Loghum.
- Leuwsha, T. (2008), '*Suriname*', Elmar.
- Vught, J.P.A van, Engels, R. (2004), '*Wat heet verslaving*', Uitgeverij Damon.

### On-line bronnen

- BAD Suriname(z.j.) 'primaire preventie, secundaire preventie, tertiaire preventie'  
[www.badsuriname.com](http://www.badsuriname.com)  
Geraadpleegd op 26-01-2009
- Jellinek instelling voor verslavingszorg (z.j.), '*Functieanalyse*'  
<http://www.jellinek.nl/jeugdnet/functie-analyse.php>  
Geraadpleegd op 05-01-2009
- Landelijke Jeugdmonitor (2008) '*Jaarrapport 2008 Landelijke Jeugdmonitor*,  
<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/5D59A757-C890-4C26-A622-39051F8D2585/0/2008g93pub.pdf>  
Geraadpleegd op 27-01-2009
- Tjong Akiet, L. (februari 2009), 'Drugsgebruikers overwegend mannen',  
<http://www.dwtonline.com/website/page.asp?menuid=118>  
Geraadpleegd op 24-02-2009
- Trimbos Instituut (z.j.), '*Drugs ABC*', [www.drugsinfo.nl](http://www.drugsinfo.nl)  
Geraadpleegd op 05-01-2009

## Bijlage I: Enquete

### Vragenlijst

Wij, twee stagiaires van stichting WIN, houden een onderzoek in opdracht van Stichting WIN, Bureau Alcohol en Drugs en het Nickerie Aids Team. Dit onderzoek houden wij om te kijken hoe jullie met alcohol en drugs om gaan, zodat zij inzicht krijgen in het gebruik van alcohol en drugs in Henar. Dit onderzoek is anoniem en wij zullen jullie naderhand niet persoonlijk benaderen.

Het invullen van de vragenlijst gaat als volgt. Bij elke vraag staan meerdere antwoord mogelijkheden. Het goede antwoord moet je donker maken. Heb je het verkeerde antwoord ingevuld dan zet je er een kruis doorheen en maak je als nog het goede antwoord donker.

Hieronder geven we een voorbeeld:

Gaat deze vragenlijst over alcohol, drugs en tabak?

- Ja
- Nee

Heb je per ongeluk het foute antwoord ingevuld en wil je het graag verbeteren? Doe het dan als volgt:

Gaat deze vragenlijst over alcohol, drugs en tabak?

- Ja
- Nee

Als er bij een vraag verschillende antwoord mogelijkheden zijn, vul je het antwoord in dat het meest kloppend is. Je vult dus 1 antwoord per vraag in.

We hopen dat jullie eerlijk aan deze vragenlijst mee willen werken, succes!

- 
1. Wat is je geslacht?     Man     Vrouw
  2. Wat is je leeftijd?    \_\_\_\_\_ Jaar
  3. Tot welke klas heb je op school gezeten? School en Klas \_\_\_\_\_
  4. Wat voor daginvulling heb je?
    - Ik werk
    - Ik heb geen werk
    - Anders, namelijk \_\_\_\_\_

---

### **De volgende vragen gaan over roken**

- |   |  |
|---|--|
| <ol style="list-style-type: none"><li>1. Rook je?<ul style="list-style-type: none"><li><input type="radio"/> Ja</li><li><input type="radio"/> Nee (ga door naar de vragen over alcohol)</li></ul></li><li>2. Wat rook je?<ul style="list-style-type: none"><li><input type="radio"/> Sigaretten</li><li><input type="radio"/> Shag (Blakaté)</li></ul></li><li>3. Hoe vaak rook je?<ul style="list-style-type: none"><li><input type="radio"/> Elke dag</li><li><input type="radio"/> 3 tot 5 keer per week</li><li><input type="radio"/> 1 tot 2 keer per week</li><li><input type="radio"/> 2 keer in de maand</li><li><input type="radio"/> 1 keer per maand</li><li><input type="radio"/> 1 keer per half jaar</li><li><input type="radio"/> 1 keer per jaar</li></ul></li><li>4. Hoeveel sigaretten/ shaggies rook je per dag?<ul style="list-style-type: none"><li><input type="radio"/> 1 tot 5</li><li><input type="radio"/> 5 tot 10</li><li><input type="radio"/> 10 tot 15</li></ul></li></ol> | <ul style="list-style-type: none"><li><input type="radio"/> 1 pakje</li><li><input type="radio"/> 2 pakjes</li></ul> <ol style="list-style-type: none"><li>5. Waardoor ben je begonnen met roken?<ul style="list-style-type: none"><li><input type="radio"/> Mijn vrienden rookten</li><li><input type="radio"/> Mijn ouders rookten</li><li><input type="radio"/> Ik wilde experimenteren</li><li><input type="radio"/> Anders hoorde ik er niet meer bij</li></ul></li><li>6. Hoe oud was je toen je voor het eerst rookte?<ul style="list-style-type: none"><li><input type="radio"/> _____ Jaar</li></ul></li><li>7. Heb je ooit serieus geprobeerd om te stoppen met roken?<ul style="list-style-type: none"><li><input type="radio"/> Ja, maar ik kon het niet volhouden.</li><li><input type="radio"/> Nee, daar heb ik geen behoefte aan</li><li><input type="radio"/> Nee, ik zou wel willen, maar ik denk dat ik het niet kan</li><li><input type="radio"/> Nee, ik zou wel willen, maar ik durf het niet</li></ul></li><li>8. Wat zou de reden zijn om te stoppen met</li></ol> |
|---|--|

roken?

- Gezondheid
- Geld
- Anderen stoppen met roken

- Ouders willen dat ik stop met roken
- Ik wil het zelf

**De volgende vragen gaan over het drinken van alcohol**

1. Drink je alcohol?

- Ja
- Nee (ga door naar de vragen over drugs)

2. Wat voor alcohol drink je?

- Bier
- Whisky
- Rum (Palm, etc)
- Breezer
- Chiller
- Mix drank, zoals cola-rum / whisky-cola, etc.

3. Hoe vaak drink je?

- Elke dag
- 3 tot 5 keer per week
- 1 tot 2 keer per week
- 2 keer in de maand
- 1 keer per maand
- 1 keer per half jaar
- 1 keer per jaar

4. Als ik drink, dan neem ik

- Een shot
- Een kwart
- Een fles ( 1 liter)
- Een flesje ( in geval van breezer of chiller)

5. Wat is het aantal dat je hier van neemt per week ?

- \_\_\_\_\_

6. Hoe oud was je toen je voor het eerst alcohol dronk?

- \_\_\_\_\_ Jaar

7. Zie je de nadelen in van het gebruik van alcohol?

- Ja, ik kan 1 nadeel opnoemen
- Ja, ik kan meerdere nadelen opnoemen
- Nee, ik ken helemaal geen nadeel

8. Wat is reden dat je alcohol drinkt?

- Ik wil graag weten wat alcohol is
- Het is een gewoonte geworden
- Ik kan niet meer stoppen
- Ik vind het gezellig omdat mijn vrienden ook drinken

9. Levert jouw gebruik problemen op bij het onderhouden van contacten?

- Ja, ik er zijn vrienden of familieleden die ik door mijn gebruik niet meer zie.
- Ja, ik spreek vrijwel niemand meer van mijn oude contacten.
- Nee, ik heb op dit gebied geen problemen

10. Heb je wel eens geprobeerd minder te gaan drinken?

- Ja, maar ik kon het niet volhouden
- Nee, daar heb ik geen behoefte aan
- Nee, ik zou wel willen, maar ik denk dat ik het niet kan
- Nee, ik zou wel willen, maar ik durf het niet

11. Wat zou de reden zijn om minder te gaan drinken?

- Gezondheid
- Geld
- Anderen stoppen met drinken
- Ouders willen dat ik stop met drinken
- Ik wil het zelf

**De volgende vragen gaan over het gebruiken van drugs**

1. Gebruik je drugs?
  - Ja
  - Nee
2. Wat voor soort drugs gebruik je?
  - Crack
  - Marihuana
  - Hasj
  - Cocaine
  - Blaka jonko
  - Heroïne
  - XTC
3. Hoe vaak gebruik je drugs ?
  - Elke dag
  - 3 tot 5 keer per week
  - 1 tot 2 keer per week
  - 2 keer in de maand
  - 1 keer per maand
  - 1 keer per half jaar
  - 1 keer per jaar
4. Hoe oud was je toen je voor het eerst drugs gebruikte?
  - \_\_\_\_\_ Jaar
5. Zie je de nadelen in van het gebruik van drugs?
  - Ja, ik kan 1 nadeel opnoemen
  - Ja, ik kan meerdere nadelen opnoemen
  - Nee, ik ken helemaal geen nadeel
6. Wat is reden dat je drugs gebruikt?
  - Ik wil graag weten wat drugs is
  - Het is een gewoonte geworden
  - Ik kan niet meer stoppen
  - Ik vind het gezellig omdat mijn vrienden ook gebruiken
7. Levert jouw gebruik problemen op bij het onderhouden van contacten?
  - Ja, ik er zijn vrienden of familieleden die ik door mijn gebruik niet meer zie.
  - Ja, ik spreek vrijwel niemand meer van mijn oude contacten.
  - Nee, ik heb op dit gebied geen problemen
8. Heb je wel eens geprobeerd minder te gaan gebruiken?
  - Ja, maar ik kon het niet volhouden
  - Nee, daar heb ik geen behoefte aan
  - Nee, ik zou wel willen, maar ik denk dat ik het niet kan
  - Nee, ik zou wel willen, maar ik durf het niet
9. Wat zou de reden zijn om minder te gaan gebruiken?
  - Gezondheid
  - Geld
  - Anderen stoppen met gebruiken
  - Ouders willen dat ik stop met gebruiken
  - Ik wil het zelf

## **Bijlage II: Interviewvragen**

### **Interviewvragen**

1. Ziet u dat jongeren hier in de buurt alcohol en/of drugs gebruiken?

.....  
.....  
.....  
.....

2. Zo ja, wat gebruiken ze dan?

.....  
.....

3. Hoe vaak gebruiken ze?

.....  
.....

4. Blijft het bij experimenteren of zijn sommigen ook verslaafd?

.....  
.....

5. Welke leeftijd hebben deze jongeren die gebruiken?

.....  
.....  
.....  
.....

6. Weten de jongeren wat over de nadelen van alcohol en/of drugs?

.....  
.....  
.....  
.....

7. Wat hebben de jongeren nodig?

.....  
.....  
.....  
.....

